

การพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน
พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

สมลักษณ์ เลี้ยงประยูร และคณะ

โปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
มิถุนายน 2569

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากกองทุนสนับสนุนงานวิจัยเพื่อการพัฒนา
ประเภทองค์ความรู้หรือนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใน
ชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

สมลักษณ์ เลี้ยงประยูร

สมลักษณ์ จันทรมาศ

วรรณทิวา เชียงตุง

อภิญา จิตมโนวรรณ

โปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

มิถุนายน 2569

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากกองทุนสนับสนุนงานวิจัยเพื่อการพัฒนา

ประเภทองค์ความรู้หรือนวัตกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวสมลักษณ์ เลี้ยงประยูร และคณะ

สาขาวิชา/คณะ : โปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ : 2568

ระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัยปี : เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2568 - เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2569

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการท่องเที่ยวสำหรับบรรจุในคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์ 2) พัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ในรูปแบบที่เหมาะสมและใช้งานได้จริง 3) ประเมินประสิทธิภาพความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์หลังการใช้คู่มือสองภาษาที่พัฒนาขึ้น และ 4) ศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 142 คน ในโรงเรียนพื้นที่ตำบลบ้านแซวจำนวน 3 โรงเรียน โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) จากประชากร 219 คน ภายหลังจากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีนักเรียนสมัครใจและให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 104 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจความต้องการคู่มือสองภาษา ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษ และแบบวัดความพึงพอใจสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.18) โดยประเด็นที่มีความต้องการสูงสุดคือการใช้ภาษาที่เหมาะสมทั้งภาษาไทยและอังกฤษ และการมีแผนที่เส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว

2. คู่มือสองภาษา (ไทย-อังกฤษ) ที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาจำนวน 5 บท ครอบคลุมข้อมูลทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว โดยในแต่ละบท ประกอบด้วยบทอ่าน คำศัพท์ จำนวนโครงสร้างประโยค บทสนทนาจำลอง และกิจกรรมฝึกทักษะ

3. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการอบรมการใช้คู่มือสองภาษา ($\bar{X} = 17.73$, S.D. = 4.98) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม ($\bar{X} = 11.42$, S.D. = 6.17) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 34.39$, $p < .001$)

4. ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านประโยชน์ที่ได้รับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือด้านรูปเล่มคู่มือ ($\bar{X} = 3.95$) และด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: คู่มือสองภาษา, ยุวมัคคุเทศก์, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, ตำบลบ้านแซว, ความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษ

Abstract

Title: The Development of a Bilingual Guidebook for Youth Guides to Promote Community-Based Tourism in Ban Saeo Subdistrict, Chiang Saen District, Chiang Rai Province

Researcher: Miss Somlak Liangprayoon, et al.

Program/Faculty: Western Languages Program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Research Funding Year: Fiscal Year 2025

Research Duration: June 2025 - June 2026

The objectives of this research were to: 1) collect and analyze tourism data to be included in a bilingual (Thai - English) guidebook for youth guides; 2) develop a bilingual guidebook for youth guides in an appropriate and practical format; 3) evaluate the efficiency of the youth guides' English communication abilities after using the developed bilingual guidebook; and 4) study the opinions and satisfaction of the youth guides towards the bilingual guidebook. The initial sample consisted of 142 Mathayomsuksa 1 - 3 students from 3 schools in Ban Saeo Subdistrict, determined using Yamane's formula (1973) from a total population of 219. During the data collection process, 104 students voluntarily consented to participate and served as the actual sample group for data analysis in this study. The research instruments included a needs survey questionnaire, the bilingual guidebook, an English proficiency test, and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean, standard deviation, and a t-test.

The results revealed the following:

1. The students' overall needs regarding the content and structure of the bilingual guidebook were at a high level ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.18). The highest demands were for the appropriate use of both the Thai and English languages, along with the inclusion of a travel route map.

2. The developed bilingual (Thai - English) guidebook consists of 5 chapters covering general information and tourist attractions in Ban Saeo Subdistrict. Each chapter includes reading passages, vocabulary, idioms, sentence structures, simulated conversations, and skill-practice activities.

3. The students' mean score for English communication abilities after training with the bilingual guidebook ($\bar{X} = 17.73$, S.D. = 4.98) was significantly higher than the pre-training mean score ($\bar{X} = 11.42$, S.D. = 6.17) at the .05 level of statistical significance ($t = 34.39$, $p < .001$).

4. The students' overall opinions and satisfaction towards the bilingual guidebook were at a high level ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.88). When considering each aspect individually, all aspects were rated at a high level. The perceived benefits aspect had the highest mean score ($\bar{X} = 3.96$), followed by the guidebook's physical format ($\bar{X} = 3.95$), and the content ($\bar{X} = 3.81$), respectively.

Keywords: Bilingual Guidebook, Youth Guides, Community-Based Tourism, Ban Saeo Subdistrict, English Communication Ability

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” สามารถดำเนินการและสำเร็จลุล่วงลงได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยความอนุเคราะห์และการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เป็นอย่างสูง ที่ได้อนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านการบริการวิชาการเพื่อยกระดับศักยภาพของท้องถิ่น

ขอขอบพระคุณ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านแซว และนักพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบ้านแซว ในฐานะผู้จุดประกายแนวคิด สะท้อนประเด็นความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น ตลอดจนให้ข้อมูลสำคัญและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคู่มือนำเที่ยวยุวมัคคุเทศก์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม โรงเรียนป่าตึงพิทยานุกุล และโรงเรียนแม่แสบวิทยาคม ตลอดจนผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านแซว ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูลความต้องการ การร่วมพัฒนาเนื้อหา และการเข้าร่วมกิจกรรมประเมินประสิทธิภาพของคู่มือสองภาษาฉบับนี้ จนทำให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน หากมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องประการใด คณะผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ด้วยความขอบคุณยิ่งเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

คณะผู้วิจัย
มิถุนายน 2569

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	i
Abstract	iii
กิตติกรรมประกาศ	v
สารบัญ	vi
สารบัญตาราง	ix
สารบัญภาพ	x
 บทที่	
1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	5
ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	6
กรอบการวิจัย	6
 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือ.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	11
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
เครื่องมือที่ใช้วิจัย	21
วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	22
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
(ต่อ)	
4 ผลการวิจัย	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.....	25
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.....	27
ตอนที่ 3 ผลประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์จากการใช้คู่มือสองภาษาที่พัฒนาขึ้น.....	28
ตอนที่ 4 ผลความคิดเห็นและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.....	29
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
วิธีดำเนินการวิจัย	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
สรุปผลการวิจัย..	33
อภิปรายผลการวิจัย.....	34
ข้อเสนอแนะ.....	40
บรรณานุกรม (APA 7 th edition)	42

ภาคผนวก (ถ้ามี)	
ภาคผนวก ก แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียง แสน จังหวัดเชียงราย	46
ภาคผนวก ข ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน ก่อนและหลังใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์.....	49
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ คู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	55
ประวัติผู้วิจัย	58

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.....	26
2	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนและหลังการอบรมการใช้คู่มือของนักเรียน	29
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	30

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	หน้าปกคู่มือสองภาษา (ไทย-อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ภาษาอังกฤษได้ก้าวขึ้นมาเป็นบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะภาษาสากล ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลากหลายมิติในชีวิตประจำวันและระดับโลก (Crystal, 2003) ภาษาอังกฤษมีความสำคัญโดยอธิบายได้ดังนี้ ประการแรก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือวัฒนธรรม การใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสารช่วยลดอุปสรรคในการทำความเข้าใจซึ่งกันและกันและสร้างความร่วมมือระหว่างผู้คนจากหลากหลายพื้นที่ นอกจากนี้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในโลกธุรกิจและการค้า การทำธุรกิจระหว่างประเทศส่วนใหญ่มักใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร นั่นทำให้ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษมีโอกาสทางธุรกิจที่มากขึ้น การมีความสามารถทางภาษาอังกฤษช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงานในบริษัทข้ามชาติและองค์กรระหว่างประเทศ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในองค์กรระหว่างประเทศหลายแห่ง เช่น สหประชาชาติ องค์กรการค้าโลก และธนาคารโลก

ประการที่สอง ในโลกของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาหลักในการเผยแพร่ความรู้ งานวิจัย และการพัฒนาต่างๆ หากมีความเข้าใจภาษาอังกฤษก็จะทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ใหม่ๆ นอกจากนี้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สำคัญในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและความบันเทิงต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต เนื้อหาส่วนใหญ่บนเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และสื่อสังคมออนไลน์มักเป็นภาษาอังกฤษ การมีความรู้ภาษาอังกฤษช่วยเปิดโอกาสทางการศึกษาที่กว้างขึ้น มหาวิทยาลัยและหลักสูตรนานาชาติชั้นนำทั่วโลกมักใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและยกระดับความเป็นนานาชาติ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษยังช่วยพัฒนาทักษะทางปัญญา เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความจำ

ประการที่สาม ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับนักเดินทางและผู้ให้บริการ การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่ใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอังกฤษยังช่วยส่งเสริมความเข้าใจและความหลากหลายทางวัฒนธรรม การเข้าถึงสื่อและวรรณกรรมภาษาอังกฤษช่วยให้ผู้คนได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยเฉพาะวัฒนธรรมไทยที่เป็นรากฐานสำคัญที่หล่อเลี้ยงและดึงดูดการท่องเที่ยว โดยมีทางประเพณี ศิลปะ สถาปัตยกรรม อาหาร และวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้ได้สร้างความน่าสนใจและสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างให้กับนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจึงเป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่และสืบทอดวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล ขณะเดียวกัน การเติบโตของการท่องเที่ยวก็ส่งผลการปรับเปลี่ยนและพัฒนาวัฒนธรรมในบางแง่มุมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) เนื่องจากเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างรายได้ และกระจายโอกาสสู่ชุมชนต่างๆ รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินมาตรการและโครงการหลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ การส่งเสริมการท่องเที่ยว

เริ่มต้นจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเดินทางและท่องเที่ยว เช่น การขยายและปรับปรุงสนามบิน ถนน ระบบขนส่งสาธารณะ และแหล่งพักผ่อน นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้มีคุณภาพและยั่งยืน การตลาดและการประชาสัมพันธ์เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) มีบทบาทหลักในการสร้างแบรนด์และภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในตลาดต่างประเทศ ผ่านการเข้าร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับนานาชาติ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย และการใช้สื่อต่างๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการและนำเสนอเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตที่เป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย และการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักท่องเที่ยว ความปลอดภัยและสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่ได้รับการดูแลอย่างเข้มงวด มีการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและทักษะที่ได้มาตรฐานก็เป็นสิ่งจำเป็น เทคโนโลยีและนวัตกรรมถูกนำมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับการจองที่พักและกิจกรรม การให้ข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านแอปพลิเคชัน และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว (เฉลิมพล เกิดแก้ว, 2552) รัฐบาลยังสนับสนุนการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวของไทยอย่างต่อเนื่อง

เชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่สำคัญสำหรับการท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นของประเทศไทย ด้วยประวัติศาสตร์อันยาวนานและหลากหลายชาติพันธุ์ ทำให้เชียงรายมีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นและน่าสนใจ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวัฒนธรรมล้านนาอันรุ่งเรืองได้จากวัดวาอารามเก่าแก่ที่มีสถาปัตยกรรมงดงาม เช่น วัดร่องขุน วัดพระแก้ว และวัดพระสิงห์ นอกจากนี้ ยังมีโบราณสถานและเมืองเก่าที่สะท้อนถึงอดีตอันรุ่งเรืองของอาณาจักรล้านนา เช่น เมืองเชียงแสน (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย, ม.ป.ป.) ความหลากหลายทางชาติพันธุ์เป็นอีกหนึ่งเสน่ห์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเชียงราย จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่ที่มีการอาศัยอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มากมาย เช่น ชาวอาข่า ม้ง เย้า ลาหู่ และกะเหรี่ยง นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมหมู่บ้านของชนเผ่าเหล่านี้ เรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณี ภาษา และงานหัตถกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), ม.ป.ป.) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเชียงรายยังรวมถึงการสัมผัสกับเทศกาลและประเพณีท้องถิ่นต่างๆ ที่จัดขึ้นตลอดทั้งปี เช่น เทศกาลสงกรานต์ (ปีใหม่เมือง) เทศกาลออกพรรษา และงานประเพณีของชนเผ่าต่างๆ ซึ่งเป็นโอกาสอันดีในการเรียนรู้วัฒนธรรมและเข้าร่วมกิจกรรมที่สนุกสนาน อาหารพื้นเมืองของเชียงรายก็เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว โดยมีรสชาติและวัตถุดิบที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ข้าวซอย ใส่อั่ว น้ำพริกหนุ่ม และอาหารของชนเผ่าต่างๆ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชียงรายยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืนและยังสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

ตำบลบ้านแซว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ เป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญในการท่องเที่ยวอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของดินแดนล้านนาโบราณและยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์ไว้ได้อย่างน่าสนใจ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว, ม.ป.ป.) หนึ่งในความสำคัญเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นคือ วัดเก่าแก่ เช่น วัดพระธาตุศรีห้วยวาน วัดสวนดอก และวัดศรีทองสร้อย ที่กระจายอยู่ในพื้นที่ตำบล สะท้อนถึงความศรัทธาและศิลปะล้านนาในอดีต สถาปัตยกรรมของวัดเหล่านี้มักมีความงดงามและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่น่าศึกษา ตำบลบ้านแซวยังเป็นที่ตั้งของ ชุมชนชาติพันธุ์ ที่มีความหลากหลาย เช่น ชาวไทยลื้อ ซึ่งมีภาษา ประเพณี การแต่งกาย และงานหัตถกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ การเยี่ยมชมชุมชนเหล่านี้เป็นการเปิดประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่างและสัมผัสวิถีชีวิตดั้งเดิม ประเพณีและเทศกาลท้องถิ่น ที่ยังคงมีการสืบทอดในตำบลบ้านแซวเป็นอีกหนึ่งความสำคัญเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เช่น งานบุญต่างๆ พิธีกรรมตามฤดูกาล และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและความศรัทธาของชุมชน

การเข้าร่วมหรือสังเกตการณ์ประเพณีเหล่านี้ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและงานหัตถกรรม เช่น การทอผ้า การจักสาน และการทำเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ความสามารถและเอกลักษณ์ของคนในชุมชน การสนับสนุนผลิตภัณฑ์เหล่านี้เป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไปพร้อมกัน นอกจากนี้ ตำบลบ้านแซวยังมีความเชื่อมโยงกับ ประวัติศาสตร์ของเมืองศรีสะเกษ ซึ่งเคยเป็น ศูนย์กลางอำนาจที่สำคัญในอดีต ร่องรอยทางประวัติศาสตร์และโบราณสถานในบริเวณใกล้เคียงจึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจถึงความเป็นมาของพื้นที่ การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมของตำบลบ้านแซวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ไม่เพียงแต่เป็นการรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่น แต่ยังเป็นการสร้างเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนอย่างยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

จากสถานการณ์ที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายสำคัญจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา อัตราการเกิดของประชากรไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้จำนวนเด็กเกิดใหม่มีจำนวนน้อยลงในแต่ละปี ในขณะเดียวกัน อายุขัยเฉลี่ยของประชากรเพิ่มสูงขึ้น ทำให้สัดส่วนของผู้สูงอายุในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปรากฏการณ์นี้บ่งชี้ว่าประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างเต็มรูปแบบ (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2565) สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ ที่อาจเผชิญกับปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต และภาระค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการ ผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ด้านสังคม อาจเกิดความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างวัย รวมถึงความต้องการการดูแลสุขภาพและบริการทางสังคมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้น และด้านการท่องเที่ยว

เนื่องด้วยมีผู้สูงอายุมากขึ้นและประชากรรุ่นใหม่ลดน้อยลง การสืบทอดมรดกในท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่และความเจริญก้าวหน้าของสังคม การท่องเที่ยวในท้องถิ่น ทั้งที่เป็นรูปธรรม (เช่น โบราณสถาน งานศิลปะ) และนามธรรม (เช่น ภาษา ประเพณี ความเชื่อ) เป็นเสมือนรากแก้วที่ยึดโยงผู้คนในปัจจุบันเข้ากับอดีตและสร้างความรู้สึกร่วมกันอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติและชุมชน (UNESCO, 2003) การอนุรักษ์และสืบทอดมรดกเหล่านี้ช่วยรักษาเอกลักษณ์และความ

ภาคภูมิใจของกลุ่มชน ทำให้เกิดความเข้าใจในประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา และวิถีชีวิตของบรรพบุรุษ นอกจากนี้ การท่องเที่ยวในท้องถิ่นยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทรงคุณค่า สามารถสร้างแรงบันดาลใจและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับคนรุ่นใหม่ การศึกษาและทำความเข้าใจมรดกในท้องถิ่นนั้นๆ ช่วยให้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าและความหลากหลายในท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเคารพซึ่งกันและกันในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (Council of Europe, 2005) การสืบทอดมรดกในท้องถิ่นยังส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถสร้างรายได้และกระจายผลประโยชน์สู่ชุมชนท้องถิ่น การละเลยหรือไม่ให้ความสำคัญกับการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม อาจนำไปสู่การสูญหายของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความเข้าใจในประวัติศาสตร์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมในระยะยาว ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการสืบทอดมรดกท้องถิ่นในทุกระดับจึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง

นอกจากนี้ยุวมัคคุเทศก์มีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับท้องถิ่นในตำบลบ้านแซว (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ม.ป.ป.) เนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่เติบโตและมีความเข้าใจในวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนตนเองอย่างลึกซึ้ง (UNESCO, 2017) พวกเขาสามารถเป็น "ทูตการท่องเที่ยว" ที่ถ่ายทอดเรื่องราวและเสน่ห์ของบ้านแซวให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างแท้จริงและน่าสนใจ ยุวมัคคุเทศก์สามารถนำเสนอข้อมูลที่ไม่ใช่แค่ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์หรือสถานที่ท่องเที่ยว แต่ยังรวมถึงเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย วิถีปฏิบัติ และความเชื่อที่สอดแทรกอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งจะสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่สมบูรณ์และมีความหมายมากยิ่งขึ้น และยังสามารถเป็นตัวเชื่อมระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน สร้างปฏิสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างวัฒนธรรม (World Tourism Organization [UNWTO], 2019) การมีส่วนร่วมของเยาวชนยังเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของตนเอง การพัฒนาศักยภาพของยุวมัคคุเทศก์จึงเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าสำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบ้านแซว เยาวชนเหล่านี้จะเป็นพลังสำคัญในการนำเสนอเอกลักษณ์ของชุมชน สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว และส่งเสริมให้เกิดการกลับมาเยือนอีกครั้ง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืนในระยะยาว

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงรายซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาเยาวชนในท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและจังหวัดใกล้เคียง ได้เล็งเห็นถึงปัญหาการสืบทอดมรดกการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย การพัฒนาคู่มือสองภาษา (ไทย-อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์ในตำบลบ้านแซวมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน เนื่องจากตำบลบ้านแซวมีศักยภาพทางวัฒนธรรมและประเพณีที่โดดเด่น ซึ่งสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (Suansri, 2012) การมีคู่มือสองภาษาจะช่วยให้ยุวมัคคุเทศก์สามารถสื่อสารและนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ คู่มือภาษาอังกฤษจะช่วยลดอุปสรรคด้านภาษาในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ทำให้พวกเขาสามารถเข้าถึงและเข้าใจเรื่องราวความเป็นมา ความสำคัญของสถานที่ และคุณค่าของวัฒนธรรม

ท้องถิ่นได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีและน่าประทับใจ นอกจากนี้ การที่ยุวมัคคุเทศก์สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับตนเองและชุมชน ในขณะเดียวกัน คู่มือภาษาไทยยังคงมีความสำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย และเป็นพื้นฐานให้ยุวมัคคุเทศก์มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆ ก่อนที่จะถ่ายทอดเป็นภาษาอังกฤษ การมีคู่มือทั้งสองภาษาในเล่มเดียวจะช่วยให้การทำงานของยุวมัคคุเทศก์มีความสะดวกและคล่องตัวมากขึ้น สามารถอ้างอิงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และนำเสนอได้อย่างถูกต้องและน่าสนใจ ดังนั้นการพัฒนาคู่มือจึงมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการนำเที่ยว โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมกับวัยของยุวมัคคุเทศก์ การมีคู่มือที่มีคุณภาพจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและศักยภาพของยุวมัคคุเทศก์ในการเป็นตัวแทนของชุมชนในการต้อนรับและให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จะเป็นการตอบสนองแนวทางในการสืบทอดมรดกในชุมชนผ่านการท่องเที่ยวโดยกลุ่มเยาวชนในท้องถิ่น ผู้ที่จะเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่จะสืบทอดข้อมูลในชุมชนสู่สากลและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

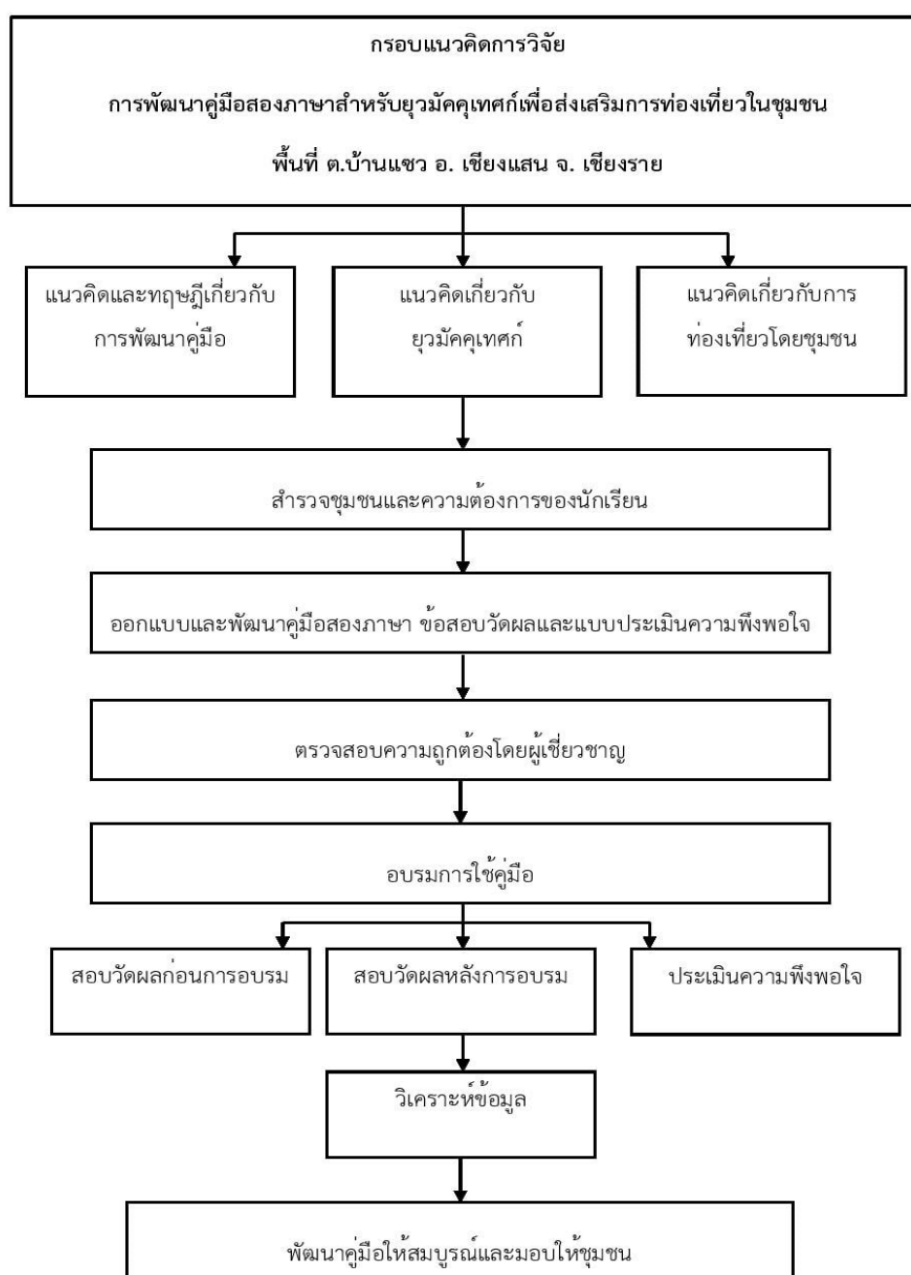
1. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการท่องเที่ยว สำหรับบรรจุในคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ในรูปแบบที่เหมาะสมและใช้งานได้จริง
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์จากคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) ที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยวในท้องถิ่นร่วมกับเทศบาลตำบลบ้านแซว และข้อมูลสภรณะภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในพื้นที่ตำบลบ้านแซว

2. ขอบเขตด้านประชากรที่ศึกษา
ประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 142 คนจาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม โรงเรียนป่าตึงพิทยานุกูล และโรงเรียนแม่แอ็บวิทยาคม
3. ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา
ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา
การทำวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 12 เดือน นับตั้งแต่ได้รับอนุมัติโครงการ

กรอบการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นในพื้นที่ ต. บ้านแซว อ. เชียงแสน จ. เชียงราย” คณะผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย ดังนี้

- 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือ
- 2) แนวคิดเกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์
- 3) แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน
- 4) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
- 5) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือ

1. ความหมายและประเภทของคู่มือ

คู่มือการปฏิบัติงานเป็นเอกสารที่แต่ละหน่วยงานสร้างขึ้นมาเพื่อเป็น แนวทาง การปฏิบัติงาน เป็นคู่มือกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานตามขั้นตอน เป็นเอกสารที่รวบรวม กฎหมาย พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักการปฏิบัติที่เกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

ปราณี กรุณวงศ์ (2546: 10) ให้ความหมายว่า คู่มือเป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่ไปกับการกระทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้อคู่มือนำไปศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามให้บรรลุผล สำเร็จตามเป้าหมาย

เยาวภา อู่สารฤทธิ์ (2547: 61) ให้ความหมายว่า คู่มือเป็นหนังสือที่เขียนเพื่อเป็นแนวทาง ให้ผู้ใช้เครื่องมือได้ศึกษา ทำความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติตามได้ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่าง หนึ่ง

คณิต จิตเจริญทวีโชค (2548: 43) ให้ความหมายว่า คู่มือเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นมา เพื่อให้ ความรู้กับผู้อ่านในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านได้ศึกษาทำความเข้าใจ ด้วยตนเองและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

อร่าม เสือเดช (2549: 5) ให้ความหมายว่า คู่มือ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใด สิ่งหนึ่งแก่ผู้ใช้โดย มุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจและสามารถดำเนินการเรื่องนั้น ด้วยตนเองได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. ประเภทของคู่มือ

ประดับ เรืองมาลัย (2542: 98) อธิบายเกี่ยวกับประเภทของคู่มือว่า คู่มือแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) คู่มือการสอนหรือคู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้เนื้อหาสาระความรู้และ คุณธรรมใน โรงเรียน คู่มือการอบรมหน้าเสาธง คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน เป็นต้น
- 2) คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียน

3) คู่มือการใช้สื่อ หรือนวัตกรรมเป็นการเผยแพร่ผลงานของครูเพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ ให้ถูกต้อง จึงต้องจัดทำคู่มือการใช้ การจัดทำสื่อชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น

ปราณี กรุณวงศ์ (2546: 11) อธิบายเกี่ยวกับประเภทของคู่มือว่า คู่มือแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางเทคนิค วิธีการสอน การใช้สื่อหรือนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับวิชาใดวิชาหนึ่งหรือระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ

2) คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไป เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิค วิธีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้

3) คู่มือโดยตรง เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือการจัด กิจกรรมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

จากแนวคิดเกี่ยวกับ “ประเภทของคู่มือ” สรุปได้ว่า คู่มือแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) คู่มือที่ใช้กับการเรียนการสอนโดยตรงตามหลักสูตร เป็นคู่มือที่แนะนำแนวทาง การสอน หรือเทคนิคการสอน วิธีการสอน วิธีการใช้สื่อ นวัตกรรม ที่สัมพันธ์และตรงตามรายวิชาในหลักสูตร

2) คู่มือที่ใช้กับกิจกรรมเฉพาะกิจ เป็นคู่มือที่แนะนำแนวทางการจัดกิจกรรม เฉพาะกิจ การให้ความรู้เฉพาะเรื่อง วิธีปฏิบัติงานเฉพาะเรื่อง

3. องค์ประกอบของคู่มือ

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์;และ คนอื่น ๆ (2535: 89) ได้สรุปองค์ประกอบของการจัดทำ คู่มือไว้ 6 ส่วน ดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. เนื้อหาสาระ และกระบวนการหรือขั้นตอน
3. คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ
4. ความรู้เสริมหรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกปฏิบัติเพื่อช่วยในการฝึกฝน
5. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา
6. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ

มนตรี ชมชื่น (2548: 61) ได้สรุปแนวคิดองค์ประกอบของคู่มือไว้ว่า คู่มือที่ดีนั้น ต้องมี แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือผู้ใช้ในการค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ อย่าง ลึกซึ้งและง่ายต่อความเข้าใจโดยประกอบไปด้วย

1. คำชี้แจงในการใช้คู่มือ
2. เนื้อหาของเรื่องที่จะค้นคว้าในทุกด้าน
3. วิธีการนำไปใช้
4. การแนะนำแหล่งความรู้อ้างอิงต่าง ๆ

จากแนวคิดเกี่ยวกับ “องค์ประกอบของคู่มือ” สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่ดีของคู่มือต้องมี องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) คำแนะนำในการใช้คู่มือ
- 2) เนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องที่จะปฏิบัติตามคู่มือ
- 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ที่จำเป็น
- 4) แนะนำแหล่งความรู้อ้างอิงที่เป็นประโยชน์

4. แนวทางการพัฒนาคู่มือ

ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคนอื่น ๆ (2539: 132-134) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาคู่มือ ไว้ว่า จะต้องเน้นแนวปฏิบัติเป็นสำคัญ วิธีการจัดกิจกรรมนั้นจะต้องเขียนไว้ให้สามารถปฏิบัติตาม ขั้นตอนได้และควรแสดงภาพ แผนภูมิ แผนผัง เพื่อช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ง่าย ส่วนการเขียนคู่มือต้องใช้ภาษาที่ผู้อ่านได้รับความรู้และความเข้าใจ ดังนั้นคู่มือจึงต้องมีความชัดเจน มีรายละเอียดครอบคลุมประเด็นที่น่าสงสัยไว้ทั้งหมด เพื่อที่ผู้อ่านจะได้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน

พิศุจน์ มีไพล่ (2549: 1-130) ได้จัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีสตอรีไลน์ สำหรับครู ผู้สอนในโรงเรียนอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เป็นการเสนอแนะแนวทางวิธีการบูรณาการหลักสูตรและวิธีการบูรณาการการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน สรุปประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือไว้ ดังนี้

1. นำเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ตามลำดับ

2. เข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบ มีแผนภาพประกอบการอธิบาย

3. มีการทดลองนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยให้เกิดทักษะและเข้าใจอย่างยั่งยืน จากการศึกษา “การพัฒนาคู่มือ” สรุปได้ว่า การพัฒนาคู่มือที่ดีนั้น เน้นการวางแผน เตรียมข้อมูลจากเอกสารตำรา คู่มือแหล่งเรียนรู้ และจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระ ใช้ภาษา ที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ข้อมูลละเอียดครบถ้วน เน้นการปฏิบัติ อธิบายการจัดกิจกรรมอย่างชัดเจนสามารถ ปฏิบัติตามขั้นตอนได้ และมีการทดลองนำไปปฏิบัติงานจริง อีกทั้งยังสามารถปรับปรุงให้สอดคล้องกับ ระเบียบ วิธีและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปในอนาคต

สรุปได้ว่า คู่มือ หมายถึง หนังสือ เอกสาร ตำรา สมุด ที่มีรูปเล่มเล็กกะทัดรัด ขนาดพกพา มีความสวยงาม ที่ใช้ควบคู่กับการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย มีภาพประกอบ และมีรายละเอียดที่ผู้อ่านสามารถปฏิบัติ เกี่ยวกับเรื่อง นั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง และควรเป็นคู่มือที่ดีที่ประกอบไปด้วย รูปแบบ เนื้อหา และการนำไปทดลองใช้ เกิดทักษะและเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติ

แนวคิดเกี่ยวกับยุวมัคคุเทศก์

1. ความหมายของยุวมัคคุเทศก์

ยุวมัคคุเทศก์ หมายถึง มัคคุเทศก์เยาวชน หรือไกด์เด็กและเยาวชนที่ทำหน้าที่แนะนำข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งที่น่าสนใจในท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่มักเป็นนักเรียนหรือเยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

2. ประเภทของยูมัคคุเทศก์และหน้าที่

ยูมัคคุเทศก์สามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะของงานและบริบท ซึ่งสามารถจัดประเภทได้ดังนี้:

2.1 ยูมัคคุเทศก์ด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่ง

ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และมรดกทางวัฒนธรรม มุ่งเน้นการนำเสนอเรื่องราวของชุมชน วัฒนธรรมนิยม และประเพณีที่สืบทอดกันมา ยูมัคคุเทศก์ด้านนี้จะทำงานในพิพิธภัณฑ์ วัด หรือสถานที่สำคัญทางวัฒนธรรม

2.2 ยูมัคคุเทศก์ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับ

ทรัพยากรธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และให้ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศของพื้นที่นั้น ๆ มักจะปฏิบัติงานในอุทยานทางธรรมชาติ เส้นทางเดินป่า หรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2.3 ยูมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวชุมชน นำเสนอวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต และผลิตภัณฑ์ชุมชน ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มักทำงานในชุมชนที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT: Community-Based Tourism)

2.4 ยูมัคคุเทศก์ด้านศิลปะและหัตถกรรม ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน หัตถกรรมท้องถิ่น และการแสดงศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ มักทำงานในศูนย์หัตถกรรม แกลเลอรี หรือสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปะ

2.5 ยูมัคคุเทศก์ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและอาหาร ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาหาร

พื้นเมือง สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย แนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น สปา ธรรมชาติ บำบัด หรือศูนย์สมุนไพร มักทำงานในร้านอาหารพื้นเมือง ตลาดชุมชน หรือศูนย์สุขภาพเชิงท่องเที่ยว

2.6 ยูมัคคุเทศก์ด้านกิจกรรมและการผจญภัย นำเที่ยวและให้คำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมผจญภัย เช่น ล่องแก่ง ปีนเขา ขี่จักรยาน หรือเดินป่า ต้องมีทักษะด้านความปลอดภัย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มักทำงานในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย หรือแคมป์กิจกรรม

ยูมัคคุเทศก์ในแต่ละประเภทมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยไม่เพียงแต่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. ความหมายและแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งส่งเสริมการพัฒนาโดยเน้นการพึ่งพาตนเองของชุมชนเป็นสำคัญ มากกว่าการมุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว การสร้างความรัก ความภาคภูมิใจ และความตระหนักในคุณค่าของอัตลักษณ์ วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็น เพราะปัจจัยเหล่านี้ช่วยเสริมสร้างเอกลักษณ์และเสน่ห์ของชุมชน ทำให้สมาชิกในชุมชนมีความตั้งใจที่จะนำเสนอเรื่องราวและถ่ายทอดความภาคภูมิใจของตนให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม โดยชุมชนมีบทบาทหลักในการกำหนดทิศทางและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังช่วยดูแลและรักษาทรัพยากรของชุมชนให้คงอยู่ การท่องเที่ยวลักษณะนี้ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้มีความยั่งยืน ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยกระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงช่วยอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมได้อย่างแท้จริง การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนจึงต้องคำนึงถึงทุกมิติ ทั้งสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยที่คนในชุมชนต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่ประโยชน์สูงสุดและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ แนวคิด "การพัฒนาที่ยั่งยืน" ยังเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวมีบทบาทต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร การส่งเสริมการเรียนรู้ และการพัฒนาคนผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชน

ธง คำเกิดและคณะ (2564) ให้ความหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคม โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดแนวทางและจัดการด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยมีบทบาทเป็นเจ้าของและมีสิทธิ์ดูแลทรัพยากรของตนเอง มุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนและสร้างการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา และจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นการสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจของคนในชุมชนและส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

พจนา สวนศรี (2546) ให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากทั่วไป เพราะเป็นการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ มีบทบาทในการบริหารจัดการ และมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน ทั้งยังต้องคำนึงถึงความยั่งยืนในทุกด้าน ได้แก่ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม

รขพร จันทรสว่าง (2546) เน้นว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือของชุมชนเป็นหลัก โดยชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นผ่านการสร้างงานและกระจายรายได้ อีกทั้งยังช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และประเพณีของชุมชนให้คงอยู่ต่อไป

ชมพูนุท โมราชาติ (2551) มองว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญ ชุมชนต้องมีบทบาทหลักในการบริหารจัดการ ควบคุม และดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนเอง

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) เสริมว่าการดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องเข้าใจถึงอัตลักษณ์ของชุมชนอย่างแท้จริง และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ ทั้งนี้ การสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านการบอกต่อเป็นวิธีที่ดีที่สุดและไม่มีค่าใช้จ่าย การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวต้องอยู่ภายในกรอบที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละชุมชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการดำเนินงาน

รายได้จากการท่องเที่ยวต้องถูกกระจายอย่างเท่าเทียมภายในชุมชน และต้องคำนึงถึงการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนให้คงอยู่ การดำเนินงานต้องใส่ใจในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด และที่สำคัญคือการสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ชุมชน

3. องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชน

องค์ประกอบหลักที่ทำให้การท่องเที่ยวชุมชนประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย:

- **การมีส่วนร่วมของชุมชน:** ชุมชนต้องเป็นผู้ริเริ่มและมีบทบาทสำคัญในการวางแผนพัฒนา และบริหารจัดการการท่องเที่ยว (Tolkach & King, 2015)
- **การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน:** คำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม พร้อมส่งเสริมการอนุรักษ์ (Scheyvens, 1999)
- **ประสบการณ์ที่แท้จริงสำหรับนักท่องเที่ยว:** การท่องเที่ยวชุมชนเน้นการเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม และธรรมชาติของท้องถิ่นผ่านกิจกรรมที่จัดโดยชุมชนเอง
- **การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน:** รายได้จากการท่องเที่ยวต้องถูกกระจายสู่คนในชุมชนอย่างเป็นธรรม
- **เครือข่ายและความร่วมมือ:** ชุมชนต้องมีการทำงานร่วมกับภาครัฐ เอกชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน (Trejos & Chiang, 2009)

4. การพัฒนาวิจัยการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย

Charoensit and Emphandhu (2018) ได้กล่าวถึงสถานการณ์ของการวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism: CBT) ว่า ในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2543-2559 สามารถแบ่งออกเป็น 4 ช่วงเวลา โดยก่อนปี 2543 แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้รับอิทธิพลจากการพัฒนาอย่างยั่งยืนในเวทีการประชุมสุดยอดด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลก (Earth Summit) ในปี พ.ศ. 2535 แม้ว่าจะยังไม่มีงานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย แต่ก็เริ่มมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น บ้านหนองขาว จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น ในช่วงปี 2543-2548 มีงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมของชุมชนเพิ่มขึ้น ขณะที่ภาครัฐได้ตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (Public Organization) : DASTA) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากปี 2549-2553 งานวิจัยมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นกลยุทธ์ทางการตลาดและการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน (The Thailand Community Based Tourism Institute : CBT-I) และโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น "7 Greens" ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2554-2559 ถือเป็นยุคทองของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีจำนวนงานวิจัยเพิ่มขึ้นสามเท่าจากช่วงก่อนหน้านี้ โดยเน้นการบริหารจัดการ การพัฒนาเครือข่าย การตลาดออนไลน์ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวเข้ากับการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ช่วงปลายปี 2559-2560 แนวคิด "Thailand 4.0" ได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4.0 ที่มุ่งเน้นเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมการตลาดและสร้างกลุ่มธุรกิจที่ยั่งยืน

5. บทบาทของยุวมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

ยุวมัคคุเทศก์ (Young Tourist Guide) เป็นกลุ่มเยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำทางและให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนของตนเองแก่ผู้มาเยือน บทบาทของยุวมัคคุเทศก์ในการท่องเที่ยวชุมชนมีดังนี้:

- **การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน:** ยุวมัคคุเทศก์สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ช่วยให้ผู้มาเยือนได้รับประสบการณ์ที่แท้จริง
- **ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม:** การฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์สามารถช่วยกระตุ้นให้เยาวชนเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในมรดกท้องถิ่น
- **พัฒนาเยาวชนให้มีทักษะด้านการสื่อสารและการเป็นผู้นำ:** บทบาทของยุวมัคคุเทศก์ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

- **กระตุ้นเศรษฐกิจชุมชน:** ยุวมัคคุเทศก์สามารถเป็นกลไกหนึ่งในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมชุมชน เช่น ทัวร์วัฒนธรรม การทำเวิร์กช็อปงานหัตถกรรม เป็นต้น (Moscardo, 2008)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

- ประวัติศาสตร์ของตำบลบ้านแซวและ
- วัฒนธรรม วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ของชุมชน
- แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในตำบลบ้านแซว
- ศักยภาพของตำบลบ้านแซวในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของตำบลบ้านแซว

ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 15 หมู่บ้าน ซึ่งมีประชากรหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวพื้นเมือง 9 หมู่บ้าน กลุ่มชาติพันธุ์อัวเมียน 4 หมู่บ้าน และอดีตทหารจีนคณะชาติกองพล 93 อีก 1 หมู่บ้าน ตำบลนี้ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเชียงแสนไปทางทิศตะวันออกประมาณ 10 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดเชียงรายประมาณ 74 กิโลเมตร

ตำบลบ้านแซวมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 209 ตารางกิโลเมตร หรือ 130,625 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับที่ราบระหว่างหุบเขา มีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำกกและแม่น้ำโขง ซึ่งอาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน บ้านเรือนส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ ขณะที่ 5 หมู่บ้านของชาวไทยภูเขาตั้งอยู่บนภูเขาสูงทางทิศใต้ของตำบลในเขตป่าสงวนแห่งชาติสบกกฝั่งขวา

ตำบลนี้มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ลำห้วยแม่แอบ ร่องขุน ลำน้ำบง แม่น้ำกก หนองน้ำ แม่น้ำห้วยกว๊าน และแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างไทยกับลาว ตำบลบ้านแซวมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้ ทิศเหนือติดกับลาวและตำบลแม่เงิน ทิศตะวันออกติดกับตำบลแม่เงินและตำบลสถาน ทิศใต้ติดกับตำบลโชคชัย และทิศตะวันตกติดกับตำบลหนองป่าก่อและตำบลเวียง

2. ประวัติศาสตร์ของตำบลบ้านแซว

ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นชุมชนใหญ่ของชาวอีสานในเชียงราย มีประวัติความเป็นมายาวนาน เดิมพื้นที่นี้เคยเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอเชียงแสนและได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลในปี พ.ศ. 2556 ภูมิประเทศของตำบลประกอบด้วยที่ราบลุ่มริมแม่น้ำโขง ที่ราบระหว่างหุบเขา และพื้นที่สูงบนภูเขา ส่งผลให้มีความหลากหลายทั้งในด้านสภาพแวดล้อมและกลุ่มประชากรในพื้นที่ นอกจากนี้ บ้านแซวยังเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพ่อ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงไทยกับ สปป.ลาว ทำให้เป็นจุดที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวชมธรรมชาติสองฝั่งแม่น้ำ รวมถึงการชมพระอาทิตย์ขึ้นและตกในบรรยากาศที่งดงาม นักท่องเที่ยวยังสามารถนอนพักโฮมสเตย์เพื่อสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างแท้จริง

ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลเป็นชาวพื้นเมืองและมีรากฐานจากกลุ่มที่อพยพมาจากจังหวัดลำปาง รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์อัวเมียนและชาวจีนฮ่อที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในช่วงเวลาต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีชาวภาคอีสานที่ได้ย้ายถิ่นฐานขึ้นมาปักหลักอาศัยอยู่ร่วมกันมากกว่า 60 ปี ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม 5 ชนเผ่า จนเกิดเป็นอัตลักษณ์อีสานล้านนา ซึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบการแต่งกาย อาหารพื้นถิ่น เช่น แจ่วบอง แกงหยวกกล้วย อ่อมผัก รวมถึงศิลปะการแสดง เช่น ฟ้อนรำ รำติโต ไท หมอแคน และหมอรำระทาน วัฒนธรรมเหล่านี้กลายเป็นจุดเด่นที่สามารถนำมาส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้อย่างดี

ด้วยทำเลที่ตั้งและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ตำบลบ้านแซวจึงมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและธรรมชาติ หากมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลบ้านแซวสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นได้มากขึ้น

3. แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในตำบลบ้านแซว

ชุมชนในตำบลบ้านแซวมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะที่บ้านท่าขันทอง ซึ่งเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ริมแม่น้ำโขง ที่มีวิถีชีวิตแบบ "อีสานล้านนา" เนื่องจากกลุ่มชนจากภาคอีสานได้อพยพมาตั้งรกรากเมื่อประมาณ 50 ปีก่อน นำวัฒนธรรมอีสานมาผสมผสานกับวัฒนธรรมล้านนา กลายเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของชุมชน

วิถีชีวิตของชาวบ้านในตำบลบ้านแซวมีความเรียบง่าย เน้นการเกษตรกรรมและการประมงเป็นหลัก การอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมยังคงมีความสำคัญ โดยมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

ตำบลบ้านแซวมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง เช่น:

1. **น้ำตกผาลาด:** ตั้งอยู่ที่บ้านป่าตึง หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านแซว น้ำตกผาลาดเป็นน้ำตกธรรมชาติที่มีความสวยงามและเงียบสงบ ล้อมรอบด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการพักผ่อนและสัมผัสธรรมชาติ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงได้โดยใช้เส้นทางจากบ้านป่าตึง
2. **ท่องเที่ยวชุมชนบ้านท่าขันทอง:** ชุมชนบ้านท่าขันทองตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น นั่งรถอีต๊อกชมบรรยากาศชุมชน เยี่ยมชมสวนเสาวรสและสวนถั่วดาวอินคา เรียนรู้การสืบทอดแบบโบราณ และลองเรือชมทัศนียภาพของแม่น้ำโขงในช่วงเช้าหรือเย็น เพื่อสัมผัสบรรยากาศที่สวยงามของแม่น้ำ
3. **ท่องเที่ยวชุมชนอัวเมียนห้วยก๊ว:** ชุมชนห้วยก๊วเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์อัวเมียน ซึ่งยังคงรักษาวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมไว้ได้อย่างเข้มแข็ง นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการแต่งกายแบบดั้งเดิม ศิลปะการปักผ้า และการทำเครื่องเงินของชาวอัวเมียน รวมถึงเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น
4. **ท่องเที่ยวชุมชนแม่แอบ:** บ้านแม่แอบ หมู่ที่ 11 เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เนื่องจากเป็นที่อยู่อาศัยของอดีตทหารจีนคณะชาติ กองพล 93

นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้าน เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมต่างๆ จาก 5 ชชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันได้อย่างลงตัว

5. **วัดพระธาตุศรีห้วยวาน:** ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยวาน หมู่ที่ 15 วัดพระธาตุห้วยวาน เดิมเป็นวัดร้างที่สร้างขึ้นในสมัยเชียงแสน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นศูนย์กลางของพระพุทธศาสนา ในยุคนั้น ทว่ากาลเวลาผ่านไป วัดค่อยๆ เสื่อมโทรมลงจนแทบไม่เหลือร่องรอยความรุ่งเรืองแห่งอดีต จนกระทั่ง พ.ศ. 2546 หลวงปู่จัน จนทโชโต ได้เดินทางมาพัฒนาบูรณะปฏิสังขรณ์ ให้กลับมาเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษา และกลายเป็นศูนย์รวมศรัทธาของพุทธศาสนิกชนจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ต่อมาวัดได้รับการสร้างเสนาสนะและพระพุทธรูปมากมายจากผู้มีจิตศรัทธาที่มาร่วมเป็นเจ้าภาพ ปัจจุบัน วัดพระธาตุห้วยวานได้กลายเป็นหนึ่งในวัดสำคัญของอำเภอเชียงแสน ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้แสวงบุญให้มาสักการะพระธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ นอกจากความงดงามทางศาสนาแล้ว วัดแห่งนี้ยังมีจุดชมวิวที่โดดเด่น เป็นสถานที่ที่สามารถมองเห็นทัศนียภาพของแม่น้ำโขงได้แบบ 360 องศา สัมผัสความงามของสายน้ำและธรรมชาติอันเจิบสลับที่ทอดยาวสุดสายตา ถือเป็นอีกหนึ่งสถานที่ที่ไม่ควรพลาดเมื่อมาเยือนเชียงแสน
6. **วัดสวนดอก:** ตั้งอยู่ที่บ้านสวนดอก หมู่ที่ 8 วัดสวนดอกมีสถาปัตยกรรมที่สวยงามและเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของชาวบ้าน บรรยากาศภายในวัดเจิบสลับ เหมาะสำหรับการทำสมาธิและศึกษาธรรมะ
7. **วัดศรีทองสร้อย:** วัดศรีทองสร้อยเป็นวัดที่มีความสำคัญในชุมชนและเป็นสถานที่จัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น งานประเพณีต่าง ๆ และการทำบุญในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นักท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ที่นี้
8. **อนุสรณ์สถานสามผู้กล้า:** อนุสรณ์สถานสามผู้กล้า ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยวาน หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงความกล้าหาญและการเสียสละของ นายประหยัด สมานมิตร อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย, พลตำรวจโทศรีเดช ภูมิประหมั่น อดีตผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงราย และพลโทจำเนียร มีสง่า อดีตผู้ช่วยหัวหน้ากองข่าวกองทัพอากาศที่ 3 ที่เสียชีวิตขณะปฏิบัติหน้าที่ปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2513 โดยมีการจัดพิธีวางพวงมาลาเพื่อรำลึกถึงท่านทั้งสามในวันที่ 20 กันยายนของทุกปี

4. ศักยภาพของตำบลบ้านแซวในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย มีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และวิถีชีวิตที่น่าสนใจ โดยมีปัจจัยสนับสนุนดังนี้:

ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย: ตำบลบ้านแซวมีภูมิประเทศที่หลากหลาย ทั้งภูเขาสลับกับที่ราบลุ่มริมแม่น้ำโขง ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม เช่น น้ำตกผาลาด ซึ่งเป็นน้ำตกที่มีบรรยากาศร่มรื่น เหมาะสำหรับการพักผ่อน นอกจากนี้ แม่น้ำโขงยังเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือชมทัศนียภาพริมฝั่งแม่น้ำและสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมน้ำได้

วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์: ตำบลบ้านแซวเป็นที่ตั้งของชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งชาวพื้นเมือง กลุ่มชาติพันธุ์อัวเมียน และอดีตทหารจีนคณะชาติกองพล 93 นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้ เช่น การท่องเที่ยวชมชนอัวเมียนห้วยกว๋าน ที่นักท่องเที่ยวยังจะได้สัมผัสกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวอัวเมียน ชุมชนบ้านแม่แอบ ที่เป็นชุมชนที่รวมชาวเขาถึง 5 ชนเผ่า 5 วัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน

วิถีชีวิตที่น่าสนใจ: ชุมชนบ้านท่าขันทองเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและเป็นกันเอง นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านได้โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น นั่งรถอีต๊อกชมชุมชน ชมสวนเกษตร และเรียนรู้การสืบทอดแบบโบราณ กิจกรรมเหล่านี้เป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์จริง

การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง: การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น โฮมสเตย์บ้านท่าขันทอง ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมีองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่นี้เช่นกัน ประกอบกับเทศบาลตำบลบ้านแซวมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน โดยการพัฒนาคุณภาพการผลิตและการเพิ่มผลผลิต นอกจากนี้ เทศบาลยังให้ความสำคัญในการรวมกลุ่มของชาวบ้านหรือองค์กรชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ด้วยปัจจัยเหล่านี้ ตำบลบ้านแซวจึงมีความพร้อมในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และสร้างรายได้ให้กับชุมชนในระยะยาว

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชมพู อิศริยาวัฒน์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยว: กรณีศึกษาบ้านหนองตาไก่ ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองตาไก่ ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อพัฒนาคู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองตาไก่ ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) เพื่อสำรวจความพึงพอใจต่อคู่มือ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยวบ้านหนองตาไก่ ตำบลหนองกง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาแบบเจาะจง จำนวน 50 คน ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพปลูกหม่อน เลี้ยงหม่อน สาวไหม ย้อมไหม และทอผ้าไหม โดยไม่แยกเพศ อายุ และระดับการศึกษา จำนวน 25 คน และ 2) ผู้นำเยาวชน โดยไม่แยกเพศ อายุ และระดับการศึกษา จำนวน 25 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามปัญหาและความต้องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยว 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง 3) คู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยว และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อคู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้

สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาภาษาอังกฤษทุกทักษะทั้งฟัง พูด อ่าน และ เขียน แต่ต้องการฝึกทักษะการพูดและการฟังมากกว่าอีกสองทักษะ 2) หัวข้อภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ คือ การทักทาย การขอบคุณและการกล่าวลา และฐานเรียนรู้เกี่ยวกับการผลิตไหม เป็นต้น 3) กลุ่มตัวอย่างต้องการคู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยวในรูปแบบหนังสือเล่มเล็ก มากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.92 และผู้เชี่ยวชาญประเมินคู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยวด้านรูปเล่มโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.67 และด้านเนื้อหาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.44 และ 4) ด้านความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อคู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยวด้านรูปเล่มโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.83 และด้านเนื้อหาโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ด้วยค่าเฉลี่ย 4.53

จิตตวดี ศรีชู ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสงขลา” กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย (1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการสื่อสารภาษาอังกฤษ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในชุมชนท่องเที่ยว 22 ชุมชน จาก 16 อำเภอ ในจังหวัดสงขลา จำนวน 224 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จากตารางจชีและมอร์แกน (2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับศึกษาผลการใช้ชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในชุมชนสะบ้าย้อย และชุมชนคูหา จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มตามความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการการสื่อสารภาษาอังกฤษ (2) แบบทดสอบ เรื่องภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสงขลา (3) ชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสงขลา จำนวน 7 บท และ (4)แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าประสิทธิภาพ (เกณฑ์ที่กำหนดE1/E2) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ซึ่งผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสงขลามีปัญหาในการพูดภาษาอังกฤษมากที่สุด เนื่องจากขาดความรู้ การฝึกฝน และประสบการณ์ และมีความต้องการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชนและเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถของตนเป็นลำดับสูงสุด (2) ชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นประกอบด้วย บทเรียน 7 บท มีประสิทธิภาพ 73.61/81.74 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ (3) ผลการใช้ชุดฝึกอบรม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสงขลา หลังใช้ชุดฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมในระดับมาก

อภิญา จิตมโนวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับเยาวชน ในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษของเยาวชนในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย พัฒนารูปแบบการสร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับเยาวชน และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับเยาวชน ในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย จากอำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่สาย และอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย จำนวน 416 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการสร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จากผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษของเยาวชนในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย พบว่า เยาวชนมีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในด้านทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน เป็นประจำ ส่วนปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการสร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับเยาวชนในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และขั้นตอนการจัดกิจกรรม ซึ่งมีตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษ จำนวน 5 ตัว ได้แก่ TBCLC ซึ่งแต่ละตัวมีความหมายถึง การกำหนดงาน มีฐานความรู้ ผสมผสานการเรียนรู้ ในห้องเรียน การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง และพี่เลี้ยง ตามลำดับ 3) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับเยาวชน ในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่าด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านมาตรฐานความถูกต้องแม่นยำ รองลงมา ได้แก่ ด้านมาตรฐานการใช้ประโยชน์และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านมาตรฐานความเหมาะสม

กรกมล ศรีเดือนดาว ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาสื่อการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาสื่อการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจ โฮมสเตย์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) ศึกษาความพึงพอใจในการใช้สื่อการสอนของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ในชุมชนโรงหีบ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีสองกลุ่ม คือ ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในชุมชนโรงหีบ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 17 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 6 คน ที่มาใช้บริการโฮมสเตย์ของชุมชนดังกล่าวในเดือนเมษายน พ.ศ. 2561 เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติต่อการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ 2) แบบทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ 3) สื่อการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของ ผู้ประกอบการต่อสื่อการสอนภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ยประชากร ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัย พบว่า 1) สื่อการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ให้มีประสิทธิภาพ 89.70/87.95 2) การประเมินความพึงพอใจของผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ต่อสื่อการสอนภาษาอังกฤษ พบว่ามีความพึงพอใจทั้งในภาพรวม และระดับรายข้อในระดับมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 219 คน จากโรงเรียนที่มีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ โรงเรียนบ้านแซววิทยาคม โรงเรียนแม่แอบวิทยาคม และโรงเรียนป่าดงพิทยานุกูล

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 142 คน โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับค่าความคลาดเคลื่อน 5 % โดยผู้วิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนในโรงเรียนบ้านแซววิทยาคม โรงเรียนแม่แอบวิทยาคม และโรงเรียนป่าดงพิทยานุกูล โรงเรียนละ 47 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยการจับฉลากชื่อนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการภายใต้หลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ (Voluntary Participation) และสามารถปฏิเสธหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกเมื่อโดยไม่เกิดผลกระทบใด ๆ ภายหลังการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีนักเรียนแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 47.49 ของประชากรทั้งหมด ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากนักเรียนที่เข้าร่วมทั้ง 104 คนในการวิเคราะห์ข้อมูล เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และเป็นไปตามหลักการเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ

2. เครื่องมือที่ใช้วิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

2. คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

3. ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

4. แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

3.1. แบบสำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบสำรวจความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดรูปแบบและขอบข่ายเนื้อหาของแบบสำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์

2. สร้างประเด็นความต้องการในแบบสำรวจความต้องการให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการสำรวจ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert (Likert's rating scale) และคำถามปลายเปิด

3. นำแบบสำรวจความต้องการที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสำรวจความต้องการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบสำรวจฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการวางแผน การออกแบบ การพัฒนา และการประเมินปรับปรุงคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคู่มือมัคคุเทศก์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

2. สำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์

3. ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายที่จะนำมาพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์

4. พัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

5. นำคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา

6. ปรับปรุงคู่มือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7. จัดทำเป็นรูปเล่มคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายสำหรับการเก็บข้อมูลวิจัย

3.3. ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอยางตลาด จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยได้สร้างและตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ของข้อสอบ และออกแบบข้อสอบ โดยกำหนดโครงสร้างของข้อสอบ ขอบเขตเนื้อหาที่จะวัดและจำนวนข้อ
2. ดำเนินการสร้างข้อสอบตามที่ออกแบบไว้
3. ตรวจสอบคุณภาพข้อสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนความสอดคล้องของแต่ละข้อสอบกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของข้อสอบ (IOC: Index of Item-Objective Congruence)
4. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนด และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
5. นำข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย
6. วิเคราะห์ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบ
7. ปรับปรุงข้อสอบตามผลการวิเคราะห์จากการทดลองใช้
8. จัดทำข้อสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

3.4 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอยางตลาด จังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนจากหนังสือเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ เพื่อกำหนดรูปแบบและขอบข่ายเนื้อหาของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน
2. สร้างข้อคำถามในแบบวัดความพึงพอใจให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการสอบถาม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของ Likert (Likert's rating scale) และคำถามปลายเปิด
3. นำแบบวัดความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมิน และความเหมาะสมของภาษา
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบวัดความพึงพอใจตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสำรวจความต้องการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. พัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
3. วัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนใช้การคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้ข้อสอบผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. นำคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้อบรมให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
5. วัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้ข้อสอบผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. วัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
7. วิเคราะห์ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
8. จัดทำรูปแบบคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายฉบับสมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ผลคะแนนการวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังใช้การคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบผลคะแนนการวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังใช้การคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้ t-test
3. วิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์และการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้
 ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยเป็น 4 ตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ผลประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์จากการใช้คู่มือสองภาษา ที่พัฒนาขึ้น

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสำรวจความต้องการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และวิเคราะห์ผลโดยใช้ค่า สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการสำรวจความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความต้องการของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

หัวข้อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. มีเนื้อหาในคู่มือที่เข้าใจง่าย	3.77	1.21	มาก
2. มีการใช้ภาษาที่เหมาะสมทั้งภาษาไทยและอังกฤษ	3.88	1.08	มาก
3. มีภาพประกอบสถานที่ท่องเที่ยว	3.59	1.14	มาก
4. มีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ	3.73	1.21	มาก
5. มีคำศัพท์เฉพาะทางด้านการท่องเที่ยว	3.58	1.16	มาก
6. มีบทสนทนา/สถานการณ์จำลองสำหรับยุวมัคคุเทศก์	3.36	1.03	ปานกลาง
7. มีการฝึกเกี่ยวกับการออกเสียง	3.29	1.16	ปานกลาง
8. มีการฝึกเกี่ยวกับการพูดให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	3.57	1.14	มาก
9. มีเนื้อหาเกี่ยวกับไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้อง	3.02	1.20	ปานกลาง
10. มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว	3.64	1.12	มาก
11. มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม “อีสานล้านนา”	3.36	1.35	ปานกลาง
12. มีข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น อีวเมี่ยน	3.11	1.43	ปานกลาง
13. มีข้อมูลเกี่ยวกับวัดสำคัญในพื้นที่	3.76	1.07	มาก
14. มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก	3.65	1.08	มาก
15. มีข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน เช่น โฮมสเตย์ งานหัตถกรรม และการเกษตร	3.44	1.05	ปานกลาง
16. มีข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกของชุมชน	3.56	1.07	มาก
17. มีแผนที่หรือเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยว	3.86	1.31	มาก
18. มี QR Code สำหรับคู่มือข้อมูลเพิ่มเติม	3.45	1.36	ปานกลาง
19. สามารถนำคู่มือไปใช้จริงในกิจกรรมท่องเที่ยว	3.79	1.20	มาก
20. ต้องการให้มีคู่มือในรูปแบบดิจิทัล (E-book)	3.42	1.23	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.54	1.18	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง 91 คน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.18) โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ความต้องการเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่เหมาะสมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 1.08) แผนที่หรือเส้นทางการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 1.31) การนำคู่มือไปใช้จริงในกิจกรรมท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 1.20) และเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.21) ผลการศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มเป้าหมายต้องการคู่มือที่มีเนื้อหาถูกต้อง เข้าใจง่าย สามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ และมีข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของชุมชนประกอบด้วยแผนที่และภาพประกอบ

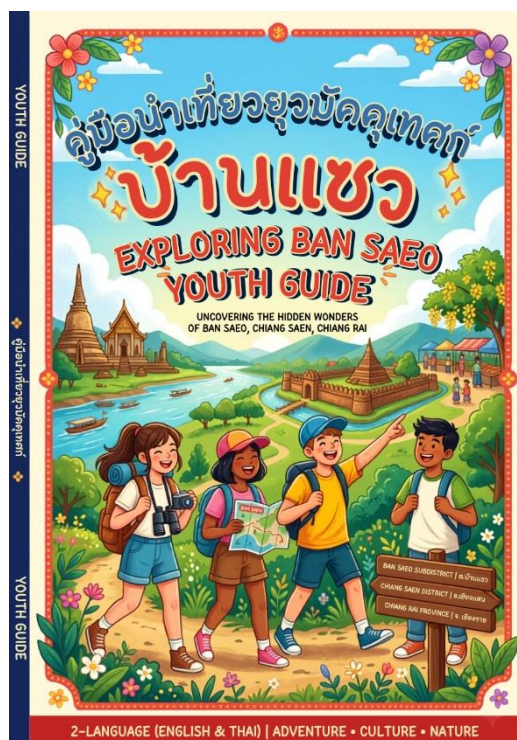
นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคู่มือสองภาษา โดยให้เน้นให้เนื้อหากระชับ เข้าใจง่าย ใช้งานได้จริง รวมถึงเพิ่มหมวดคำศัพท์สำหรับชาวต่างชาติที่สนใจเรียนภาษาไทย พร้อมตัวอย่างบทสนทนาและคลังคำศัพท์เฉพาะทาง ส่วนรูปแบบคู่มือแนะนำให้ใช้รูปแบบตัวอักษรที่อ่านง่าย กราฟิกสดใส และภาพประกอบที่เหมาะสม เช่น การ์ตูนหรือภาพสัตว์เพื่อช่วยอธิบายเนื้อหา ด้านแหล่งท่องเที่ยวเสนอให้เพิ่มข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวัดสำคัญ น้ำตก และคาเฟ่ชุมชน ส่วนข้อมูลสนับสนุนอื่น ๆ ควรครอบคลุมที่พัก ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ครบถ้วนและน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว

จากผลการสำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยนำเสนอผลการพัฒนาคู่มือดังกล่าวไว้ในตอนที่ 2

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จากผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษา ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้มาพัฒนาเป็นคู่มือสองภาษา (ไทย-อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 โดยได้คู่มือสองภาษา (ไทย-อังกฤษ) ขนาด 16 หน้ายก (5.8 × 8.3 นิ้ว) จำนวน 98 หน้า ประกอบด้วยเนื้อหาที่แบ่งตามลักษณะแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว จำนวนทั้งหมด 5 บท ดังนี้

- บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ของตำบลบ้านแซว
- บทที่ 2 วัดในตำบลบ้านแซว
- บทที่ 3 มหัตศจริยธรรมชาติแห่งบ้านแซว
- บทที่ 4: บ้านท่าขันทองโฮมสเตย์
- บทที่ 5: ชุมชนบ้านแม่แอบ: หนึ่งหมู่บ้าน หนึ่งวัฒนธรรม

ภาพที่ 1 หน้าปกคู่มือสองภาษา (ไทย-อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ในแต่ละบท มีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. บทอ่านแหล่งท่องเที่ยวสำคัญและภาพประกอบในตำบลบ้านแซว
2. คำศัพท์และสำนวนภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้อง
3. บทสนทนาสำหรับฝึกทักษะการพูด
4. สำนวนและโครงสร้างประโยค
5. กิจกรรมและแบบฝึกหัด

คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์นี้ได้รับการออกแบบให้มีภาษาที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถนำไปใช้ในการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและการนำเที่ยวได้จริง

ตอนที่ 3 ผลประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์จากการใช้คู่มือสองภาษาที่พัฒนาขึ้น

หลังจากพัฒนาและปรับปรุงคู่มือสองภาษา ผู้วิจัยได้นำคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายไปใช้อบรมให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยได้ทดสอบความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังการใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนโดยใช้ข้อสอบผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซวจากการใช้คู่มือสองภาษาที่พัฒนาขึ้นเพื่อตอบวัตถุประสงค์การ

วิจัยข้อ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนและหลังการอบรมการใช้คู่มือสองภาษาของนักเรียนจำนวน 104 คน แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษก่อนและหลังการอบรมการใช้คู่มือของนักเรียน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	104	11.42	6.17	34.39*	0.0000
หลังเรียน	104	17.73	4.98		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการอบรมการใช้คู่มือสองภาษา ($\bar{X} = 17.73$, S.D. = 4.98) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม ($\bar{X} = 11.42$, S.D. = 6.17) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 34.39$, $p < .001$) แสดงให้เห็นว่าคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 ผลความคิดเห็นและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ในการศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ภายหลังการทดสอบหลังการอบรม โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์นักเรียนจำนวน 104 คน แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประเด็นความคิดเห็น/ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาในคู่มือมีความน่าสนใจและสามารถนำไปปรับใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้	4.01	0.74	มาก
2. เนื้อหาในคู่มือครบถ้วนและเข้าใจง่าย	3.90	0.87	มาก
3. ความยาวของบทอ่านและบทสนทนามีความเหมาะสม	3.93	0.81	มาก
4. แบบฝึกหัดและกิจกรรมท้ายบทน่าสนใจและมีประโยชน์ในการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับยุวมัคคุเทศก์	3.87	0.90	มาก
5. คำศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในคู่มือมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงชั้นของนักเรียน	3.62	0.88	มาก
6. สำนวนภาษาและรูปประโยคที่ใช้ในคู่มือมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงชั้นของนักเรียน	3.53	0.83	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านเนื้อหา	3.81	0.84	มาก
ด้านรูปแบบของคู่มือ			
7. รูปแบบคู่มือมีขนาดที่เหมาะสม	4.13	0.91	มาก
8. ภาพประกอบมีสีสันสวยงาม น่าสนใจ	3.92	0.95	มาก
9. ภาพประกอบเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.04	0.92	มาก
10. การจัดเรียงเนื้อหาในเล่มคู่มือมีความเหมาะสมและทำให้อ่านง่าย	3.87	1.01	มาก
11. รูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม อ่านง่ายชัดเจน	3.77	0.91	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านรูปแบบคู่มือ	3.95	0.94	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นความคิดเห็น/ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
12. ได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบ้าน แซว	4.08	0.86	มาก
13. ได้รับความรู้ด้านภาษา คำศัพท์ และประโยค ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว	3.99	0.92	มาก
14. เกิดความสนใจ/ความต้องการในการเป็นยุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว	3.80	0.81	มาก
15. ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือสองสำหรับยุวมัคคุเทศก์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว	3.97	0.81	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ที่ได้รับ	3.96	0.85	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.90	0.88	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.90 (S.D. = 0.88) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักเรียนในแต่ละด้าน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นและความพึงพอใจทุกด้านอยู่ระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.85) ด้านรูปเล่มของคู่มือ ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.94) และด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.84) สำหรับประเด็นความคิดเห็นและความพึงพอใจรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ ข้อ 7 รูปเล่มคู่มือมีขนาดที่เหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.91) ข้อ 12 ได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบ้านแซว ($\bar{X}$ = 4.08, S.D. = 0.86) และข้อ 9 ภาพประกอบเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.04, S.D. = 0.92) ตามลำดับ ส่วนประเด็นความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ยังคงอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 6 สำนวนภาษาและรูปประโยคที่ใช้ในคู่มือมีระดับความง่ายเหมาะสมกับช่วงชั้นของนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.53, S.D. = 0.83)

ในส่วน of ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับที่ดีมากและเห็นว่าคู่มือเล่มนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง อย่างไรก็ตาม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาด้านเนื้อหาว่าควรปรับปรุงการจัดเรียงเนื้อหาให้กระชับ อธิบายน้อยแต่เข้าใจง่าย รวมถึงควรเพิ่มคำอ่านภาษาอังกฤษและคำอธิบายคำศัพท์เพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจได้ดียิ่งขึ้น สำหรับด้านรูปเล่มของคู่มือ นักเรียนมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับขนาดตัวอักษรให้เหมาะสมเพื่อให้อ่านง่าย และควรเพิ่มรูปภาพประกอบสถานที่จริง ตัวการ์ตูน และสีสันทันเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ดึงดูดใจ และทำให้คู่มือสองภาษานี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการท่องเที่ยว สำหรับบรรจุในคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์ ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์จากคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) ที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 219 คน ในโรงเรียนพื้นที่ตำบลบ้านแซว จำนวน 3 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 142 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของ Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ภายหลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีนักเรียนสมัครใจและให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 104 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสำรวจความต้องการคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายของนักเรียน
2. คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน
3. ข้อสอบวัดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์
4. แบบวัดความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย โดยใช้แบบสำรวจความต้องการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. พัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

3. วัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนใช้การคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์โดยใช้ข้อสอบผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. นำคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้อบรมให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
5. วัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์โดยใช้ข้อสอบผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. วัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ โดยใช้แบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อนำผลไปปรับปรุงคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์
7. จัดทำรูปเล่มคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเนื้อหาและโครงสร้างของคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ ผลคะแนนการวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังใช้การคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ และผลวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบผลคะแนนการวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยใช้การทดสอบค่า t (t-test)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย สรุปผลได้ดังนี้

1. ความต้องการคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 1.18) โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษาที่เหมาะสมทั้งไทย-อังกฤษ การมีแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว และการนำคู่มือไปใช้จริงในกิจกรรมท่องเที่ยว
2. คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์ที่พัฒนาขึ้น มีขนาด 16 หน้ายก จำนวน 98 หน้า ประกอบด้วยเนื้อหา 5 บท ครอบคลุมข้อมูลทั่วไป ประวัติศาสตร์ วัดสำคัญ ธรรมชาติ บ้านท่าขันทอง โห้มสเตย์ และชุมชนบ้านแม่แอบ โดยมีองค์ประกอบทั้งบทอ่าน คำศัพท์ บทสนทนา กิจกรรม และภาพประกอบ
3. ผลการประเมินความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรม ($\bar{X} = 17.73$) สูงกว่าก่อนการอบรม ($\bar{X} = 11.42$), อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 34.39$, $p < .001$) แสดงให้เห็นว่าคู่มือสามารถส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.88) โดยเฉพาะด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านรูปเล่มคู่มือที่มีขนาดเหมาะสม ภาพประกอบสวยงาม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัธยมศึกษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จากผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับยุวมัธยมศึกษา ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่จะอภิปรายเชิงเหตุผลในเชิงวิชาการ โดยเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ความสอดคล้องระหว่าง "ส่วนขาดทางภาษา" และ "ความต้องการเนื้อหาเฉพาะถิ่น"

ผลการวิจัยที่พบว่า เยาวชนในพื้นที่ที่ต้องการคู่มือที่เน้นบทสนทนาสำเร็จรูป โครงสร้างภาษาที่ไม่ซับซ้อน ควบคู่ไปกับเนื้อหาเชิงลึกทางวัฒนธรรม (โดยเฉพาะกรณีพหุวัฒนธรรม 5 ชชาติพันธุ์บ้านแม่แอบ) สามารถอธิบายได้ด้วย แนวคิดการวิเคราะห์ความต้องการ (Needs Analysis) ในกรอบการสอนภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Specific Purposes: ESP) ของ Hutchinson และ Waters (1987) ซึ่งได้จำแนกความต้องการออกเป็น Target Needs (ความต้องการในสถานการณ์เป้าหมาย) อันประกอบด้วย Necessities (สิ่งจำเป็น), Lacks (ส่วนขาด) และ Wants (ความต้องการเรียนรู้)

จากการวิเคราะห์พบว่า เยาวชนในตำบลบ้านแซวมี Lacks (ส่วนขาด) ในด้านคลังคำศัพท์ ภาษาอังกฤษและการจัดเรียงประโยคเพื่อการสื่อสารระดับสูงอย่างเด่นชัด เนื่องจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติมักเน้นไวยากรณ์ตามหลักสูตรแกนกลาง ขาดสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน ทว่าเมื่อพิจารณาในแง่ Wants (ความต้องการเรียนรู้) และ Necessities (สิ่งจำเป็น), เยาวชนและชุมชนกลับมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารข้อมูลท้องถิ่นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ด้วยเหตุนี้ ผลการวิจัยจึงสะท้อนออกมาว่ากลุ่มเป้าหมายต้องการคู่มือที่ทำหน้าที่เป็น "นั่งร้านทางปัญญา" (Scaffolding) มีการทลายกำแพงภาษาด้วยการใช้ประโยคที่กระชับ นำไปใช้ได้ทันที แต่ยังคงไว้ซึ่งความเข้มข้นของเนื้อหาอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อตอบสนองต่อบริบทการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

1.2 มิติพหุวัฒนธรรมกับการยกระดับความสามารถในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม

ประเด็นความต้องการเนื้อหาวิถีชีวิต 5 ชชาติพันธุ์ของบ้านแม่แอบ (จีนยูนนาน ลาหู่ อาข่า ไทใหญ่ และลัวะ) ที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์ความต้องการอย่างมีนัยสำคัญ ถือเป็นจุดสะท้อนที่สำคัญยิ่งเมื่อเชื่อมโยงกับ ทฤษฎีความสามารถในการสื่อสารทางภาษา (Communicative Competence) ของ Canale และ Swain (1980) ซึ่งชี้ว่า ความสามารถในการสื่อสารที่สัมฤทธิ์ผลไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้เชิงโครงสร้างไวยากรณ์ (Grammatical Competence) เพียงอย่างเดียว แต่ต้องประกอบด้วยความสามารถในการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบริบทสังคมและวัฒนธรรม และความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร

การที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับคลังคำศัพท์เฉพาะถิ่นและเนื้อหาที่อธิบายวิถีชีวิตของแต่ละชนเผ่า อธิบายได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิผลสูงสุดเมื่อผู้ส่งสารสามารถถ่ายทอดข้อมูลเชิงอัตลักษณ์ของชุมชนได้อย่างถูกต้อง การพัฒนาคู่มือสองภาษาบนฐานแนวคิดพหุวัฒนธรรมจึงเป็นแนวทางยกระดับสมรรถนะทางภาษาที่ช่วยให้เยาวชนเปลี่ยนผ่านจากการใช้ภาษาในระดับการจำจำลองประโยค ไปสู่การพัฒนาทักษะการสื่อสารต่างวัฒนธรรมที่มีความเข้าใจในบริบท

ท้องถิ่นของตนเองอย่างแท้จริง และสามารถส่งสารไปยังนักท่องเที่ยวได้อย่างมีความหมายและเป็นรูปธรรม

1.3 การเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง: ความเหมือนในเชิงโครงสร้าง แต่แตกต่างในเชิงบริบท

เมื่อนำผลการวิจัยในตอนต้นที่ 1 ไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ สิริกันยา ดาวิไล (2568) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับท้องถิ่น และงานวิจัยของ มณี จำปาแพง และวราภรณ์ ศรีนาราช (2568) ที่เน้นการพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย พบว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้องกันในแง่ของโครงสร้างและรูปแบบการเข้าถึงสื่อ โดยพบว่ากลุ่มเป้าหมายในท้องถิ่นต่างต้องการสื่อที่มีลักษณะกระชับ เข้าใจง่าย มีภาพประกอบสถานที่จริง และเน้นการใช้งานในสถานการณ์จริง (Task-based/Situation-based) เพื่อสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

อย่างไรก็ดี ผลการวิจัยในครั้งนี้มีความแตกต่างและเป็นอัตลักษณ์เฉพาะ เมื่อเทียบกับงานวิจัยพัฒนาคู่มือที่น่าเที่ยวทั่วไป เนื่องจากพื้นที่ตำบลบ้านแซว โดยเฉพาะหมู่บ้านแม่แอบ มีโครงสร้างทางสังคมที่เป็นพหุชาติพันธุ์ที่ซับซ้อน (5 ชาติพันธุ์อยู่ร่วมกัน) ในขณะที่งานวิจัยการพัฒนาสื่อท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักศึกษาในบริบทวัฒนธรรมเชิงเดี่ยว หรือเน้นเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวหลักทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์กระแสหลัก นอกจากนี้ การวิเคราะห์ความต้องการในการวิจัยครั้งนี้ยังนำไปสู่ข้อค้นพบสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาสื่อการเรียนรู้สำหรับยุวมัคคุเทศก์ในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเนื้อหาวัฒนธรรมอย่างเสมอภาคและมีดุลยภาพ โดยหลีกเลี่ยงการนำเสนอที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำหรือความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ และมุ่งเน้นการร้อยเรียงโครงเรื่องเพื่อสะท้อนภาพลักษณ์การอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขอย่างเป็นรูปธรรม

2. ผลการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ผลการวิจัยพบว่า ผู้วิจัยสามารถพัฒนาคู่มือสองภาษา (ไทย-อังกฤษ) สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้ในรูปแบบที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยคู่มือประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของชุมชน คำศัพท์เฉพาะด้านการท่องเที่ยว บทสนทนา สำนวนภาษา กิจกรรมฝึกทักษะ และภาพประกอบที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมายก่อนดำเนินการออกแบบและพัฒนาคู่มือ ส่งผลให้เนื้อหา รูปแบบ และกิจกรรมภายในคู่มือสอดคล้องกับความต้องการและระดับความสามารถของผู้เรียน จึงทำให้คู่มือมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงในการเตรียมความพร้อมของยุวมัคคุเทศก์

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือของปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ ที่เสนอว่าคู่มือที่มีประสิทธิภาพควรได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีการใช้งานที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้สามารถศึกษาและนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของพิศุจน์ มีไพล่ ที่อธิบายว่าคู่มือควรมีการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างเป็นลำดับ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น ภาพประกอบ ตัวอย่าง และกิจกรรมฝึกปฏิบัติ ซึ่ง

ลักษณะดังกล่าวปรากฏอยู่ในคู่มือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้คู่มือสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับยุวมัคคุเทศก์ได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาสื่อการเรียนรู้บนพื้นฐานของบริบทชุมชน (Context-based Learning) กล่าวคือ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เป็นอัตลักษณ์ของตำบลบ้านแซว ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โฮมสเตย์ และวิถีชีวิตของชุมชน มาบูรณาการเข้ากับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ด้านภาษาเข้ากับสถานการณ์จริงในการนำเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-Based Tourism: CBT) ที่มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรและอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดองค์ความรู้และวัฒนธรรมของตนเองสู่ผู้มาเยือน

ในด้านโครงสร้างของคู่มือ ผู้วิจัยมิได้มุ่งเน้นเพียงการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังออกแบบให้มีคำศัพท์ บทสนทนา สำนวนภาษา แบบฝึกหัด และกิจกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงของการนำเที่ยว ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนสามารถฝึกใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างเป็นลำดับ จากการเรียนรู้คำศัพท์ไปสู่การสร้างประโยคและการฝึกสนทนาในบริบทจริง แนวทางดังกล่าวช่วยลดช่องว่างระหว่างการเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนกับการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์จริง และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชมพู อีสริยาวัฒน์ ที่พบว่าการพัฒนาสื่อหรือคู่มือภาษาอังกฤษโดยอาศัยข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชนสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตวดี ศรีชู ซึ่งรายงานว่าการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่อ้างอิงจากบริบทจริงของชุมชนช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิญญา จิตมโนวรรณ ที่พบว่าการจัดทำสื่อสองภาษาซึ่งประกอบด้วยคำศัพท์เฉพาะ บทสนทนา และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น สามารถส่งเสริมศักยภาพด้านการสื่อสารของผู้เรียนได้ดีกว่าการใช้สื่อภาษาอังกฤษทั่วไป เนื่องจากผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหา กับประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่คุ้นเคย จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานศึกษาของกรกมล ศรีเดือนดาว ที่เสนอว่าการพัฒนาคู่มือหรือสื่อการเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญกับความถูกต้องของข้อมูล การออกแบบรูปเล่มที่น่าสนใจ การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และการมีภาพประกอบที่ช่วยสร้างความเข้าใจ ทั้งนี้คู่มือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ประยุกต์องค์ประกอบดังกล่าวไว้อย่างครบถ้วน จึงทำให้สามารถตอบสนองต่อการใช้งานของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยครั้งนี้มีลักษณะแตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาในบางประเด็น กล่าวคือ คู่มือที่พัฒนาขึ้นไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะการแปลข้อมูลการท่องเที่ยวเป็นสองภาษาเท่านั้น แต่ได้บูรณาการองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และอัตลักษณ์ของชุมชนเข้าไว้ด้วยกัน ภายในคู่มือจึงประกอบด้วยองค์ประกอบที่ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ได้แก่ บทอ่าน คำศัพท์ บทสนทนา โครงสร้างประโยค กิจกรรมฝึกปฏิบัติ และแผนที่ประกอบการนำเที่ยว ซึ่งทำให้คู่มือมีบทบาทเป็นทั้งสื่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในเวลาเดียวกัน

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาคู่มือสองภาษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของผู้ใช้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการบูรณาการองค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษเข้ากับข้อมูล

การท่องเที่ยวในท้องถิ่น เป็นแนวทางที่ช่วยให้ได้สื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง และมีศักยภาพในการสนับสนุนการพัฒนาภูมิภาคควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

3. ผลการประเมินความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์ ที่เข้าร่วมกระบวนการอบรมโดยใช้คู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ)

จากผลการทดสอบความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติภายหลังการอบรม สามารถวิเคราะห์เชิงเหตุผลและอภิปรายผลตามทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

3.1 การออกแบบและพัฒนาคู่มือตั้งอยู่บนพื้นฐานการวิเคราะห์ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน (Learner Needs-Based Content Development) สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาคู่มือที่ดี

ซึ่งต้องเน้นการวางแผนและเตรียมข้อมูลที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยในตอนต้น 1 ผู้วิจัยได้สำรวจความต้องการของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 91 คน จนพบว่านักเรียนต้องการคู่มือที่มีภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย มีแผนที่เส้นทาง และเน้นการพูดให้ข้อมูลการท่องเที่ยว การนำผลสำรวจนี้มาเป็นแกนกลางในการกำหนดขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้า (ขนาด 16 หน้ายก จำนวน 98 หน้า) รวมถึงการใช้สำนวนภาษาที่เหมาะสมกับช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมโยง ไม่รู้สึกว่าเนื้อหาเยิ่นเย้อเกินไป (สอดคล้องกับที่หัวข้อวิทยานิพนธ์มีความต้องการในระดับปานกลางต่ำ) ส่งผลให้ระดับคะแนนความรู้พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ

3.2 องค์ประกอบภายในเล่มเอื้อต่อการฝึกทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative

Language Teaching: CLT) และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (Experiential Learning) ในแต่ละบทของคู่มือทั้ง 5 บท ไม่ได้มีเพียงบทอ่านเท่านั้น แต่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ บทอ่านแหล่งท่องเที่ยว คำศัพท์/สำนวนภาษาอังกฤษ บทสนทนาจำลอง สำนวนโครงสร้างประโยค กิจกรรมแบบฝึกหัด และภาพประกอบแผนที่ โครงสร้างที่สมบูรณ์นี้ทำให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนแบบเป็นลำดับขั้นตอน (Scaffolding) การจำลองสถานการณ์และบทสนทนาช่วยให้นักเรียนเห็นภาพการนำภาษาไปใช้สื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติในชีวิตจริง ซึ่งตรงกับทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาในบริบทจริงมากกว่าการท่องจำกฎเกณฑ์ ส่งผลให้กระบวนการซึมซับทางภาษา (Language Acquisition) มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3.3 เนื้อหาของคู่มือมีความเฉพาะเจาะจงเชิงบริบทท้องถิ่น (Context-Based Content)

คู่มือนี้บรรจุข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตจริงของนักเรียนในตำบลบ้านแซว เช่น ข้อมูลสถานที่ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม น้ำตกผาลาด ตลอดจนวัฒนธรรม 5 ชนเผ่าของชุมชนบ้านแม่แอบ และบ้านท่าขันทองโฮมสเตย์ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านเรื่องราวใกล้ตัวที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน ช่วยสร้างแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) และความภาคภูมิใจในฐานะเจ้าบ้าน ทำให้นักเรียนจำคำศัพท์เฉพาะทางด้านการท่องเที่ยวและสืบทอดมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่สากลได้ง่ายขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกมล ศรีเดือนดาว ที่พัฒนาสื่อการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ในชุมชนโรงหีบ จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งพบว่าสื่อที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบสามารถยกระดับความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเชิงธุรกิจท่องเที่ยวของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหตุผลที่งานวิจัยทั้งสองเรื่องให้ผลลัพธ์ในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากใช้กระบวนการพัฒนาสื่อที่มีการทดลองนำไปปฏิบัติเพื่อช่วยให้เกิดทักษะและเข้าใจอย่างยั่งยืน มีการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการจากพื้นที่ และออกแบบเครื่องมือให้ตรงกับระดับสมรรถนะและความต้องการของผู้ใช้จริง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างก้าวกระโดดภายใต้ระยะเวลาการฝึกอบรมที่กำหนด

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติและความพึงพอใจของยุวมัคคุเทศก์ต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสะสมรวมเท่ากับ 3.90 (S.D. = 0.88) ซึ่งตัวเลขสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า คู่มือสองภาษาที่พัฒนาขึ้นโดยคณะผู้วิจัย จัดเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการสื่อสารและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ยกย่องระดับมิตินความรู้ความเข้าใจในทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับทักษะทางภาษาได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเมื่อนำผลการวิจัยในแต่ละด้านมาพิจารณาแยกย่อยร่วมกับวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบและสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากคู่มือ ($\bar{x} = 3.96$, S.D. = 0.85) ผลการวิจัยพบว่า มิติด้านประโยชน์ที่ได้รับมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับมิติอื่น ๆ ทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงคุณค่าแห่งการใช้ประโยชน์จริงของสื่อนวัตกรรมเล่มนี้ โดยเฉพาะในประเด็นย่อยคือ “การได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบ้านแซว” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงเด่นถึง 4.08 (S.D. = 0.86) เป็นอันดับสองของข้อคำถามรายข้อทั้งหมด ปรากฏการณ์นี้สามารถอธิบายได้ว่า คู่มือสองภาษาฉบับนี้ไม่ได้มีประโยชน์เพียงแคเป็นตำราสอนภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ยังเป็น “คลังข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น” ที่ผ่านการกลั่นกรองและรวบรวมอย่างเป็นระบบ ทำให้เยาวชนในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงความรู้และเกิดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับรากเหง้าประวัติศาสตร์ของชุมชนตนเองได้โดยง่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ วีรยุทธ พรหมจันทร์ และคณะ (2565) ที่ระบุว่า การพัฒนาสื่อการเรียนรู้บนฐานทุนวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมชุมชน มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้และเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ซึ่งความรู้สึกเป็นเจ้าของ จะเป็นแรงผลักดันภายในที่ยั่งยืนที่สุดในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4.2 นอกจากนี้ ในประเด็น “การได้รับความรู้ด้านภาษา คำศัพท์ และประโยคภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยว” ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.92) และ “ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือ” ($\bar{x} = 3.97$, S.D. = 0.81) มีผลสถิติที่อยู่ในเกณฑ์สูงมากเช่นเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคู่มือเล่มนี้ตอบสนองต่อกระบวนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยอาศัยเทคนิคการเรียนรู้ภาษาผ่านเนื้อหา โครงสร้างบท

สนทนาและคำศัพท์ภายในเล่ม ถูกคัดสรรมาจากการจำลองสถานการณ์จริงของการปฏิบัติหน้าที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทำให้นักเรียนสามารถมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลกับหลักการปฏิบัติภาคสนามช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ พงษ์ศิริ พงษ์คง (2564) ที่ทำการศึกษาวิจัยและพบว่า สื่อการเรียนการสอนภาษาที่อิงกับบริบททางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมใกล้ตัวผู้เรียน จะช่วยยกระดับความเชื่อมั่นในตนเองและการแสดงออกด้านทักษะการพูดนำเสนอของมัคคุเทศก์น้อยได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามที่ระบุว่าคู่มือสามารถ “สร้างแรงบันดาลใจและความต้องการเป็นมัคคุเทศก์ในอนาคต” มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.81) แม้จะยังคงแปลผลได้ในระดับมาก แต่สถิตินี้สะท้อนนัยสำคัญว่า การปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิดและการสร้างแรงบันดาลใจในการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ในกลุ่มเยาวชน ไม่สามารถพึ่งพิงสื่อนวัตกรรมประเภทคู่มือเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยกลไกเชิงระบบบนเวทีทางสังคม การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการจัดตั้งชมรมหรือเครือข่ายเยาวชนมัคคุเทศก์ที่สร้างพื้นที่การทำงานจริงให้แก่เยาวชนอย่างต่อเนื่อง

4.3 ด้านรูปแบบของคู่มือ ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = 0.94) ความพึงพอใจในมิติกายภาพและการออกแบบสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน (Instructional Media Design) ปรากฏผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจอย่างยิ่ง โดยข้อคำถามรายชื่อที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดจากข้อคำถามทั้งหมด 12 ข้อ คือข้อ “ขนาดของรูปแบบคู่มือมีความเหมาะสม” มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.13 (S.D. = 0.91) สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการออกแบบรูปแบบคู่มือของผู้วิจัยได้รับการคิดค้นบนฐาน การคำนึงถึงบริบทการใช้งานจริงเชิงปฏิบัติการ เป็นสำคัญ เนื่องจากบทบาทของมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวภาคสนาม (Fieldwork) ต้องการความคล่องตัวสูง การที่คู่มือมีขนาดกะทัดรัด น้ำหนักเบา พกพาสะดวก ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินนำชมโบราณสถานหรือจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในตำบลบ้านแซว จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจสูงสุดอย่างชัดเจน

ในทำนองเดียวกัน ประเด็น “ภาพประกอบเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา” ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.92) และ “ภาพประกอบมีสีสันสวยงาม” ($\bar{x} = 3.92$, S.D. = 0.95) แสดงให้เห็นว่า ระบบทัศนูปกรณ์หรือการสื่อสารด้วยภาพมีอิทธิพลต่อจิตวิทยาการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนวัยรุ่นอย่างมาก การประยุกต์ใช้ภาพถ่ายสถานที่จริงควบคู่กับองค์ประกอบกราฟิก ทำหน้าที่เล่าเรื่องขนานไปกับข้อความตัวอักษร ช่วยลดความน่าเบื่อหน่ายของเนื้อหาเชิงประวัติศาสตร์ลง และยังเป็นตัวเชื่อมโยงการรับรู้ทางสายตา ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำพิกัดและข้อมูลของสถานที่จริงเบื้องต้นได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น สอดคล้องกับข้อคิดเห็นของ ธนิกา ชามูเอล (2566) ที่ระบุว่า สื่อการสอนกลางแจ้งสำหรับเยาวชนที่มีการจัดองค์ประกอบภาพและสีสันที่ดึงดูดใจ จะมีส่วนช่วยในการคงอยู่ของหน่วยความจำระยะยาว และลดความเหนื่อยล้าทางสายตาของกลุ่มผู้เรียนในขณะทำกิจกรรม แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็น “รูปแบบและขนาดตัวอักษร” กลับได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดในหมวดด้านรูปแบบ ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.91) ซึ่งมีความสอดคล้องโดยตรงกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากความคิดเห็นเพิ่มเติมที่กลุ่มตัวอย่างสะท้อนว่าควรเพิ่มขนาดตัวอักษร บ่งชี้ว่า ผู้วิจัยจำเป็นต้องปรับปรุงหลักการจัดพิมพ์ เพื่อรองรับการอ่านภายใต้แสงธรรมชาติที่ผันผวนในขณะปฏิบัติหน้าที่กลางแจ้ง

4.4 ด้านเนื้อหา ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.84) ในส่วนของมิติด้านเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าประเด็น “เนื้อหาในคู่มือมีความน่าสนใจและสามารถนำไปปรับใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้จริง” มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในหมวดนี้ อยู่ที่ 4.01 (S.D. = 0.74) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแม่นยำของผู้วิจัยในการคัดสรรบทสนทนาจำลอง และประโยคภาษาอังกฤษที่มีความใกล้เคียงกับพลวัต และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงระหว่างนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและผู้นำเที่ยว แต่ประเด็นสำคัญที่ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยในภาพรวมของด้านเนื้อหา มีคะแนนต่ำกว่าด้านอื่น ๆ คือข้อ “สำนวนภาษาและรูปประโยคที่ใช้ในคู่มือมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงชั้นของนักเรียน” ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดในโครงสร้างสถิติทั้งหมดของงานวิจัยฉบับนี้ คือ 3.53 (S.D. = 0.83)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายผลในทางภาษาศาสตร์ประยุกต์ได้ว่า ภาษาอังกฤษที่ใช้สำหรับการท่องเที่ยว จัดเป็นรูปแบบหนึ่งของภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งมีคำศัพท์ต่างๆ รวมถึงคำศัพท์เทคนิคเฉพาะทาง และชื่อเฉพาะทางประวัติศาสตร์ (ศัพท์เฉพาะทางสถาปัตยกรรม ศาสนา ความเชื่อ และโบราณคดี) ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนหรือนักเรียนในชุมชนซึ่งอาจจะยังมีระดับความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษในระดับทั่วไป เกิดความรู้สึกว่าเนื้อหาบางส่วนมีความยากและซับซ้อนเกินกว่าระดับความสามารถทางภาษาที่แท้จริงในปัจจุบัน ก่อให้เกิดสภาวะ “ภาระทางปัญญาที่สูงเกินไป” ในการประมวลคำศัพท์ สอดคล้องกับกรอบทฤษฎีการรับรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition) ของ Krashen (1985) ในประเด็นสมมติฐานข้อมูลป้อนเข้า (The Input Hypothesis) ที่ระบุว่า ระดับของภาษาที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ควรอยู่เหนือกว่าระดับปัจจุบันของผู้เรียนเพียงขั้นเดียว หากข้อมูลป้อนเข้ามีความยากและซับซ้อนเกินไป จะกลายเป็นอุปสรรคและปิดกั้นการรับรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องอย่างยิ่งกับงานวิจัยของ พัชร นิธิมิตร (2565) ที่รายงานว่า อุปสรรคหลักในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของยุวมัคคุเทศก์ท้องถิ่น คือความซับซ้อนของรูปประโยคแบบทางการและคำศัพท์ประวัติศาสตร์ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขผ่านเทคนิค Scaffolding และการปรับลดทอนความซับซ้อนของไวยากรณ์ในระยะเริ่มต้นของการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถานศึกษาในพื้นที่ตำบลบ้านแซวและอำเภอเชียงแสน ควรนำคู่มือสองภาษาเล่มนี้ไปบูรณาการในรายวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติม วิชาเลือกเสรี หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (เช่น ชมรมยุวมัคคุเทศก์) เพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาบุคลากรเยาวชนในท้องถิ่น
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แก่ เทศบาลตำบลบ้านแซวและแกนนำชุมชนท่องเที่ยว ควรนำคู่มือนี้ไปใช้เป็นแกนหลักในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เยาวชนในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมของทรัพยากรบุคคลในการรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
3. ผู้สอนที่จะนำคู่มือนี้ไปใช้ ควรมุ่งเน้นการเสริมทักษะการออกเสียงและการฝึกพูดตามสถานการณ์จำลองให้มากขึ้น ตามข้อเสนอแนะของผู้เรียนที่ระบุว่าสำนวนและรูปประโยคมีความท้าทาย เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการสำรวจที่นักเรียนมีความต้องการคู่มือในรูปแบบดิจิทัล (E-book) การวิจัยในระยะต่อไปควรพัฒนาคู่มือนี้สู่รูปแบบสื่อประสมดิจิทัลหรือแอปพลิเคชัน ที่สามารถฝังไฟล์เสียง สำหรับฝึกออกเสียง และมี QR Code เพื่อลิงก์เข้าสู่เนื้อหาเชิงลึกและวิดีโอสถานการณ์จริง
2. ควรมีการวิจัยเชิงประเมินผลสัมฤทธิ์โดยการสำรวจความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อบทบาทการนำเที่ยวและการสื่อสารของยุวมัคคุเทศก์ที่ใช้คู่มือนี้ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงคลังคำศัพท์และสำนวนภาษาให้มีความเป็นสากลและทันสมัยยิ่งขึ้น
3. ควรนำกรอบแนวคิดและขั้นตอนการพัฒนาคู่มือสองภาษานี้ ไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัยและพัฒนาสื่อการท่องเที่ยวในชุมชนอื่น ๆ ของจังหวัดเชียงรายที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม เพื่อสร้างเครือข่ายยุวมัคคุเทศก์ในระดับจังหวัดต่อไป

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). บทบาทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.tourismthailand.org/About-TAT>
- กรกมล ศรีเดือนดาว. (2565). การพัฒนาสื่อการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ.
- คณิต จิตเจริญทวีโชค. (2548). คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 2.
- เฉลิมพล เกิดแก้ว. (2552). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: แนวคิด ทฤษฎี และกรณีศึกษา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชมพูท โมราชา. (2551). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านชะยอม หมู่ที่ 7 ตำบลนาโพธิ์กลาง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ชมพู อีสริยาวัฒน์. (2561). การพัฒนาคู่มือภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับชุมชนท่องเที่ยว: กรณีศึกษานางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. รมยสาร, 16(2).
- จิตตวดี ศรีชู. (2566). การพัฒนาชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์). เทศบาลตำบลบ้านแซว. ลักษณะทางภูมิศาสตร์ตำบลบ้านแซว. สืบค้นจาก <https://www.bansaeo.go.th/?page=main&id=2>
- ธง คำเกิด, และคณะ. (2564). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานรากวิถีชีวิตชุมชนอย่างยั่งยืนของตำบลต้นตาล อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี.
- ประดัด เรืองมัลย์. (2542). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. ไทยวัฒนาพานิช.
- ปราณี กรณวงษ์. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโมเดลซิปปา เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนวัดแสงสรรค์ (สารนิพนธ์ กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน, และคนอื่นๆ. (2539). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนา สอนศรี. (2554). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจ. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. โอเดียนสโตน.
- พิศุจน์ มีไพล. (2549). คู่มือการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสตอรี่ไลน์สำหรับครูในโรงเรียนอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี (สารนิพนธ์ กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- มนตรี ชมชื่น. (2548). *คู่มือการทอผืนผ้าตีนจกไท-ยวน จังหวัดราชบุรี* (สารนิพนธ์, ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รชพร จันทร์สว่าง. (2546). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเอกสารชุดฝึกอบรมทางไกล หลักสูตรการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เยาวภา อู่สาธุฤทธิ์. (2547). *คู่มือครูการดำเนินงานตามระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนประสาทรัฐประชากิจ* (สารนิพนธ์ กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์, และคนอื่นๆ. (2535). *เส้นทางก้าวหน้าของข้าราชการครู: คู่มือการจัดทำ ผลงานทางวิชาการ*. ประดิพัทธ์การพิมพ์. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย. ข้อมูลจังหวัดเชียงราย. สืบค้นจาก https://www.cots.go.th/personel/?group_id=1
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย. *อนุสรณ์สถานสามผู้กล้า*. สืบค้นจาก <https://www.cots.go.th/travelview/detail.php?id=90>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). *แนวโน้มและสถานการณ์ประชากร ไทย พ.ศ. 2564-2583*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?filename=download/article_e/article_20210817102908_1.pdf&id=870
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2565). *รายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2565*. สืบค้นจาก https://ipsr.mahidol.ac.th/research_year/2565/
- ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. (2555). *ประวัติพระธาตุห้วยว้าง*. สืบค้นจาก <http://m-culture.in.th/album/view/140158/>
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). *ฐานข้อมูลชาติพันธุ์*. สืบค้นจาก <https://ethnicity.sac.or.th/>
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). (2567). *ประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านท่าขันทอง*. สืบค้นจาก https://wikicomunity.sac.or.th/community/1377?utm_source=chatgpt.com#
- อร่าม เสือเดช. (2549). *คู่มือการดำเนินงานตามกระบวนการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดช้างเผือก* (สารนิพนธ์ กศ.ม.). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อภิญา จิตมโนวรรณ. (2563). *รูปแบบการสร้างเสริมการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับ ยุวชนในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเชียงราย. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปริทัศน์, 8(1). องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแซว. ข้อมูลตำบลบ้านแซว*. สืบค้นจาก

https://www.bansaeo.go.th/?page=main&id=2&fbclid=IwY2xjawJR3ZhleHRuA2ElbQlXMAABHOahH_CmCD_LXvMjjzKD96VeS9jv1OAWqzTW5OihtwHjw9Pr-A1e6FgV2w_aem_V9GUqMmDb3SZuwGCuLbjNQ

- Council of Europe. (2005). *Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society*. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680083746>
- Crystal, D. (2003). *English as a global language* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Jakkrit Charoensit, & Dachanee Emphandhu. (2018). Analyzing Research Gap on Community Based Tourism in Thailand. *Damrong Journal*, 17(1).
- Moscardo, G. (2008). Community capacity building: An emerging challenge for tourism development. *Tourism and Hospitality Research*, 8(2), 162-174.
- Scheyvens, R. (1999). Ecotourism and the empowerment of local communities. *Tourism Management*, 20(2), 245-249.
- Tolkach, D., & King, B. (2015). Strengthening community-based tourism in a new resource-based economy. *Tourism Management Perspectives*, 16, 108-120.
- Trejos, B., & Chiang, L. H. (2009). Local economic linkages to community-based tourism in rural Costa Rica. *Singapore Journal of Tropical Geography*, 30(3), 373-387.
- UNESCO. (2003). *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*. Retrieved from <https://ich.unesco.org/en/convention>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก	แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย
ภาคผนวก ข	ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนและหลังใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์
ภาคผนวก ค	แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน พื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ)
เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม:

เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาคู่มือสองภาษาสำหรับยูวมัคคุเทศก์ในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไป

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ อื่น ๆ

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 15 ปี

☐ 15-25 ปี

☐ 26-40 ปี

☐ มากกว่า 40 ปี

3. สถานภาพ

☐ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

☐ ครูสอนภาษาอังกฤษ

☐ เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการท้องถิ่น

☐ ผู้นำชุมชน

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ): _____

4. เคยมีประสบการณ์ในการเป็นมัคคุเทศก์หรือยูวมัคคุเทศก์หรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

ส่วนที่ 2: ความต้องการเกี่ยวกับคู่มือสองภาษาสำหรับยูวมัคคุเทศก์

คำชี้แจง: โปรดให้คะแนนความสำคัญของแต่ละหัวข้อในระดับ 1-5

(1 = ไม่สำคัญเลย, 5 = สำคัญมาก)

หัวข้อ	1	2	3	4	5
1. มีเนื้อหาในคู่มือที่เข้าใจง่าย					
2. ใช้ภาษาที่เหมาะสมทั้งภาษาไทยและอังกฤษ					
3. มีภาพประกอบสถานที่ท่องเที่ยว					
4. จัดหมวดหมู่ข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
5. มีคำศัพท์เฉพาะทางด้านการท่องเที่ยว					
6. มีบทสนทนา/สถานการณ์จำลองสำหรับยูวมัคคุเทศก์					
7. มีการฝึกเกี่ยวกับการออกเสียง					
8. มีการฝึกเกี่ยวกับการพูดให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว					
9. มีเนื้อหาเกี่ยวกับไวยากรณ์ที่เกี่ยวข้อง					
10. มีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว					
11. มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม “อีสานล้านนา”					
12. มีข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น อีวเมี่ยน					
13. มีข้อมูลเกี่ยวกับวัดสำคัญในพื้นที่					
14. มีข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชน					
15. มีแผนที่หรือเส้นทางการเดินทาง					
16. มี QR Code สำหรับดูข้อมูลเพิ่มเติม					
17. สามารถนำคู่มือไปใช้จริงในกิจกรรม					
18. ต้องการให้คู่มือมีรูปแบบดิจิทัล (E-book)					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กรุณาแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคู่มือสองภาษาที่ท่านต้องการให้มีในคู่มือนี้:

ภาคผนวก ข

ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของนักเรียน
ก่อนและหลังใช้คู่มือสองภาษาสำหรับยุวมัคคุเทศก์

ข้อสอบวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษสำหรับยุวมัคคุเทศก์
Test for Young Tour Guide

Instructions: Choose the best answer.

1. Why did the first settlers choose Ban Saeo?

- A. Because there were many factories
- B. Because it was close to mountains
- C. Because it was close to the Mekong River and had good soil
- D. Because it had many schools

2. What is one of the most important historical attractions in Ban Saeo?

- A. Ban Tha Khan Thong
- B. The Mekong River
- C. The Community Center
- D. The Three Heroes Memorial

3. What is Wat Phra That Hua Kwan known for?

- A. Its ancient Buddhist temple and old pagoda
- B. Its large market
- C. Its modern buildings
- D. Its shopping center

4. According to local legends, Wat Phra That Hua Kwan may date back to the _____.

- A. Sukhothai Kingdom
- B. Ayutthaya Kingdom
- C. Ancient Chiang Saen Kingdom
- D. Rattanakosin Kingdom

5. What makes Wat Nam Tok Pha Lat special?

- A. It is near a large shopping mall.
- B. It has a large sports stadium.
- C. It is the tallest temple in Chiang Rai.
- D. It is famous for its location near Pha Lat Waterfall.

6. According to the passage, where does the Mekong River originate from before flowing through six countries?

- A. The Chiang Saen Valley
- B. The Tibetan Plateau
- C. Pha Lad Forest
- D. The Laos Mountain Range

7. What primary function does the Mekong River serve between Thailand and Laos in the Ban Saeo Sub-district?

- A. It serves as a natural border.
- B. It acts as a multi-tiered waterfall.
- C. It is used exclusively as a deep-water swimming pool.
- D. It serves as a nature trail for hiking.

8. What is the main reason given for why Pha Lad Waterfall manages to flow all year round?

- A. The continuous heavy rainfall in Chiang Saen.
- B. The strong teamwork of local villagers in conserving the forest.
- C. Water being pumped directly from the Mekong River.
- D. The melting snow from the high mountain peaks.

9. Which two distinct cultures blend together to form the unique traditions found at Baan Tha Khan Thong?

- A. Isan and Lanna
- C. Burmese and Lanna
- B. Central Thai and Khmer
- D. Southern Thai and Isan

10. Where do tourists sleep when staying overnight at Baan Tha Khan Thong Homestay?

- A. In modern luxury resort hotels built along the riverbank
- B. In large shared tents inside the local organic farming area
- C. In the actual, registered homes of the local village families
- D. In temporary forest cabins located away from the main community

11. What is an "E-Tok" truck as described in the reading passage?

- A. A modern electric tourist bus
- B. A traditional agricultural vehicle used to tour organic farms
- C. A local longtail boat used for river transportation
- D. A cultural musical instrument played during dinner performances

12. How does community-based tourism directly benefit the local youth of Baan Tha Khan Thong?

- A. It gives them free tickets to travel abroad.
- B. It lets them skip their regular school workshops.
- C. It helps them buy advanced farming equipment.
- D. It preserves cultural heritage by passing traditional skills from older generations to the youth.

13. Why has Mae Aeb Village become a community-based tourism village?

- A. Because it has many shopping centers.
- B. Because it has rich cultural diversity from five ethnic groups.
- C. Because it is the largest village in Thailand.
- D. Because it produces a lot of rice.

14. Which ethnic group is famous for the Ja Khu Dance?

- A. Akha
- B. Shan
- C. Lahu
- D. Lua

15. What is special about Lua Pizza (Khao Soi Noi)?

- A. It is fried until crispy.
- B. It is made from soybean milk.
- C. It is steamed and has a soft texture.
- D. It is cooked inside bamboo tubes.

16. Which word means “ทิวทัศน์”?

- A. sacrifice
- B. scenery
- C. memorial
- D. transportation

17. Which sentence uses the word “peaceful” correctly?

- A. The peaceful food is delicious.
- B. The peaceful book is interesting.
- C. The atmosphere here is peaceful.
- D. The peaceful teacher is tall.

18. Which expression is used to politely ask for information?

- A. Welcome to Wat Phra That Hua Kwan.
- B. Could you tell me something about this temple?
- C. You're welcome.
- D. Have a nice day.

19. Which grammar structure is used correctly to show a tourist activity that is possible in the morning?

- A. You can give alms to the monks by the river.
- B. You can giving alms to the monks by the river.
- C. You can to give alms to the monks by the river.
- D. You can gave alms to the monks by the river.

20. Choose the sentence that correctly uses the structure "...is made from..."

- A. Khao Khaep made from glutinous rice flour and sesame seeds.
- B. Khao Khaep is make from glutinous rice flour and sesame seeds.
- C. Khao Khaep is made from glutinous rice flour and sesame seeds.
- D. Khao Khaep are made from glutinous rice flour and sesame seeds.

21. Complete this dialogue.

Guide: Welcome to Ban Saeo. I am happy to be your guide today.

Tourist: _____

- A. Thank you. We are looking forward to exploring with you.
- B. I am happy to be here.
- C. I live in Chiang Rai.
- D. Nice weather today.

22. Complete this dialogue.

Tourist: Are there any local foods that we should try?

Guide: _____

- A. It takes about fifteen minutes.
- B. You can travel there by car.
- C. Yes. You should try Khao Kaeb and Thua Nao Maoh.
- D. The memorial is 12 meters tall.

23. Complete this dialogue.

Tourist: Could you tell me something about this temple?

Guide: _____

- A. Certainly. Wat Phra That Hua Kwan is an ancient Buddhist temple in Ban Saeo Subdistrict.
- B. You can go to the temple with me.
- C. The weather is very hot today.
- D. I like visiting temples.

24. Complete this dialogue.

Tourist: What can visitors do here?

Guide: _____

- A. They can go shopping and watch movies.
- B. They can play football and basketball.
- C. They can buy a new car.
- D. Visitors can worship sacred relics, and enjoy the peaceful atmosphere.

25. Complete this dialogue.

Tourist: What are those shiny things on the dancers' hats?

Guide: Those are _____.

A. bamboo sticks	C. silver ornaments
B. rice cakes	D. flower baskets

26. When a youth guide uses the expression 'It is highly recommended to...', what are they trying to do?

- A. Order tourists to stop taking photos.
- B. Warn tourists about an immediate physical danger.
- C. Thank tourists for following the local regulations.
- D. Suggest a top highlight or essential experience that shouldn't be missed.

27. Which phrase is most appropriate for a guide to say when approaching wet, slippery rocks near the waterfall?

- A. Feel free to run.
- B. Watch your step, please!
- C. Keep an eye on your shoes.
- D. Thank you for your cooperation.

28. What should tourists do to practice 'leaving nothing but footprints' when visiting the nature trail?

- A. Avoid dropping any litter and keep the environment clean.
- B. Take wild plants and stones back home as souvenirs.
- C. Walk completely barefoot without any shoes.
- D. Carve their names into old forest trees.

29. If a local youth guide wants to enforce an outdoor environmental rule politely, what should they say?

- A. "Do not wearing comfortable shoes outside."
- B. "Please do not throw trash on the ground."
- C. "There are more than 20 registered homestays."
- D. "You should bring some insect repellent."

30. Guide: Welcome to Ban Mae Aeb. Our village is special because we have _____.

- A. a large airport
- B. many factories
- C. many tall buildings
- D. five ethnic groups living together

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ)
สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว
อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

แบบสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ)
สำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน
จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

☐ อื่น ๆ

2. ระดับชั้น

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. อายุ

☐ ต่ำกว่า 15 ปี

☐ 15 ปีขึ้นไป

4. เคยมีประสบการณ์ในการเป็นไกด์นำเที่ยวหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อคู่มือสองภาษา (ไทย - อังกฤษ) สำหรับ
ยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับระดับความคิดเห็นหรือความ
พึงพอใจของนักเรียน

ประเด็นความคิดเห็น/ความพึงพอใจ	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปาน กลาง 3	น้อย 2	น้อย ที่สุด 1
<u>ด้านเนื้อหา</u>					
1. เนื้อหาในคู่มือมีความน่าสนใจและสามารถนำไปปรับใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้					
2. เนื้อหาในคู่มือครบถ้วนและเข้าใจง่าย					
3. ความยาวของบทอ่านและบทสนทนามีความเหมาะสม					

ประเด็นความคิดเห็น/ความพึงพอใจ	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
4. แบบฝึกหัดและกิจกรรมท้ายบทน่าสนใจและมีประโยชน์ในการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับยุวมัคคุเทศก์					
5. คำศัพท์ภาษาอังกฤษและภาษาไทยในคู่มือมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงชั้นของนักเรียน					
6. สำนวนภาษาและรูปประโยคที่ใช้ในคู่มือมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับช่วงชั้นของนักเรียน					
ด้านรูปเล่มของคู่มือ					
7. รูปเล่มคู่มือมีขนาดที่เหมาะสม					
8. ภาพประกอบมีสีสันสวยงาม น่าสนใจ					
9. ภาพประกอบเรื่องมีความสอดคล้องกับเนื้อหา					
10. การจัดเรียงเนื้อหาในเล่มคู่มือมีความเหมาะสมและทำให้อ่านง่าย					
11. รูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้มีความเหมาะสม อ่านง่ายชัดเจน					
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
12. ได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลบ้านแซว					
13. ได้รับความรู้ด้านภาษา คำศัพท์ และประโยคภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซว					
14. เกิดความสนใจ/ความต้องการในการเป็นยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว					
15. ความพึงพอใจโดยรวมต่อคู่มือสองสำหรับยุวมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนในตำบลบ้านแซว					

ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติม

ประวัตินักวิจัย

1. หัวหน้าโครงการวิจัย

ชื่อ - สกุล นางสาวสมลักษณ์ เลี้ยงประยูร

วัน เดือน ปี เกิด 3 กรกฎาคม 2517

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 139/24 หมู่บ้านสินธานี 7 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555	ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
พ.ศ. 2543	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษเป็น ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2538	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2543 - ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
----------------------	---

2. ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 1

ชื่อ - สกุล นางสาวสมลักษณ์ จันทธามาศ

วัน เดือน ปี เกิด 18 สิงหาคม 2530

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 187/169 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
รหัสไปรษณีย์ 57100

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2557	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ) สถาบันภาษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2553	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2558 – 2558	เลขานุการผู้จัดการทั่วไป โรงแรมวรบุรีห้วยหิน รีสอร์ทแอนด์สปา
พ.ศ. 2555 – 2557	พนักงานสำรองห้องพักอาวุโส โรงแรมฮิลตันห้วยหิน รีสอร์ทแอนด์สปา
พ.ศ. 2553 – 2555	พนักงานสำรองห้องพัก โรงแรมฮิลตันห้วยหิน รีสอร์ทแอนด์สปา

3. ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 2

ชื่อ - สกุล นางสาววรรณทิวา เชียงตุง

วัน เดือน ปี เกิด 25 พฤศจิกายน 2529

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 378/2 หมู่ 5 ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2551 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน

อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

4. ผู้ร่วมวิจัยคนที่ 3

ชื่อ - สกุล นางสาวอภิญญา จิตมโนวรรณ

วัน เดือน ปี เกิด 25 สิงหาคม 2511

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 599/16 หมู่ 5 ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2563	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2537	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ วิทยาลัยครูเชียงราย

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2541 - ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2541	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป กรมป่าไม้ จังหวัด เชียงราย
พ.ศ. 2537 - พ.ศ. 2540	อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงราย